

# Norske Samers Riksforbund

## Sametingets budsjett 2013



## Om forslaget

Norske Samers Riksforbunds (NSR) alternative forslag til sametingsbudsjett for 2013 bygger på NSRs valgprogram for perioden 2009-2013 og den tiltredelseserklæring som NSR fremmet forslag om ved konstituering av Sametinget i 2009.

NSR er en samisk hovedorganisasjon som har som hovedmål å fremme likeverdighet, solidaritet og fredelig sameksistens mellom folk og folkegrupper. Et hovedmål for NSRs virke er å virkeliggjøre samisk selvråderett og sikre en samisk fremtid som ett folk i egne områder. Vi deltar i valg for å bidra til å opprette og fullføre samisk folkestyre.

NSR vil sikre et Sameting for det samiske folket. Det innebærer at Sametinget gjennom sitt arbeid både imøtekommer og ivaretar alle ulike samer, unge, gamle, menn, kvinner og andre grupper. Arbeidet skal skje åpent og i dialog med de samiske samfunnene og i dialog med øvrige folkevalgte organer og myndigheter. Målet med å virkeliggjøre selvråderetten for samene er blant annet å sikre det materielle rettighetsgrunnlaget for samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Sametinget er folkevalgt parlament for samene på norsk side. Sametingets virksomhet er omfattende og inneholder også forvaltningsansvar for blant annet valg til Sametinget, fordeling av økonomiske tilskudd fra Stortinget, fastsetting av deler av læreplanene for skolen, forvaltning av samiske kulturminner etter kulturminneloven. Det langsiktige mål bør være å få etablert ett felles samisk parlament for samene i Norge, Sverige, Finland og Russland.

NSRs forslag til alternativt sametingsbudsjett viser den retning som vi ønsker at Sametinget skal følge. NSR vil prioritere slik at det er mulig å gjennomføre de tiltak vi mener er helt nødvendige for å sikre en endret kurs for arbeidet med å sikre samenes interesser. Forslaget bygger på de bevilgninger som regjeringen overfører Sametinget, og er også strukturert omkring de overføringer som det er bindinger på fra sentralt hold.

Totaltabell – Sametingets utgifter

Benevnelse	Rådets budsjett	NSR Bud	
		2013	Differanse
Språk	72265	71339	-926
Kultur	92402	95450	3048
Bibliotek	8455	8455	0
Kunnskap	43080	46480	3400
Helse og sosial	3831	5157	1326
Areal, verdiskapning og miljø	0	43 532	43532
Areal og miljø (slått sammen)	1500	0	-1500
Kulturminnevern	2650	2650	0
Næring (slått sammen)	35432	0	-35432
Regionalutvikling (slått sammen)	3000	0	-3000
Samisk samarbeid og internasjonalt arbeid	6408	6408	0
Samiske organisasjoner	3801	3901	100
Andre virkemidler	10082	9601	-481
Andre tiltak som ikke er virkemidler	5002	1750	-3252
Driftsutgifter politisk nivå	22290	21475	-815
Driftsutgifter administrativt nivå	98500	92500	-6000
<b>Sum</b>	<b>408698</b>	<b>408 698</b>	<b>0</b>

# **SAMETINGETS BUDSJETT 2013**

# Innholdsfortegnelse

1 Innledning .....	
2. Sametingets rammevilkår .....	
3. Sametingets økonomiske rammefordeling.....	
4. Oversikt over budsjettet.....	
4.1 Samiske organisasjoner, samisk samarbeid, internasjonalt arbeid.....	
4.2 Språk .....	
4.3 Regionalutvikling .....	
4.4 Kultur .....	
4.5 Samisk kulturminnevern.....	
4.6 Kunnskap.....	
4.7 Næring, areal og miljø .....	
5. Språk .....	
5.1 Samiske språk .....	
5.2 Hovedmål:.....	
5.3 Økonomiske virkemidler.....	
5.4 Bruken av samisk språk .....	
6. Kulturutvikling.....	
6.1 Økonomiske virkemidler til kultur.....	
6.2 Hovedmål:.....	
7. Kunnskap .....	
7.1 Hovedmål.....	
7.2 Samisk barnehagetilbud .....	
7.3 Grunn- og videregående opplæring .....	
7.4 Voksenopplæring, Høyere utdanning og forskning .....	
7.5 Tradisjonell kunnskap .....	
7.6 Læringsressurser.....	
8. Bibliotek .....	
8.1 Hovedmål.....	
8.2 Økonomiske virkemidler til bibliotek.....	
8.3 Sametingets bibliotek .....	
8.4 Samiske bokbusser.....	
9. Areal, verdiskaping og miljø .....	
9.1 Hovedmål.....	
9.2 Økonomiske virkemidler .....	
9.3 Kunnskapsbasert næringsutvikling.....	
9.4 Variert næringsliv i de samiske samfunn .....	
9.5 Kultur som basis for næringsutvikling .....	
9.6 Rettighetsbasert næringsutvikling.....	
9.7 Utvikling av arktiske naturnæringer .....	

10. Kulturminnevern .....	.....
10.1 Mål .....	.....
10.2 Økonomiske virkemidler til kulturminnevern.....	.....
10.3 Økonomiske virkemidler.....	.....
11. Helse og omsorg.....	.....
11.1 Hovedmål.....	.....
11.2 Økonomiske virkemidler.....	.....
12. Samisk samarbeid og internasjonalt arbeid .....	.....
12. 1 Hovedmål: .....	.....
12.2 Økonomiske virkemidler.....	.....
13. Samiske organisasjoner .....	.....
13.1 Økonomiske virkemidler til samiske organisasjoner.....	.....
13.2 Tilskudd til samiske organisasjoner .....	.....
14 Andre virkemidler.....	.....
14.1 Økonomiske virkemidler.....	.....
14.2 Virkemidler til sametingsrådets disposisjon .....	.....
14.3 Virkemidler til plenumsledelsens disposisjon.....	.....
15. Andre tiltak som ikke er virkemidler .....	.....
15.1 Økonomiske virkemidler til andre tiltak som ikke er virkemidler .....	.....
15.2 Konferanser i regi av Sametinget .....	.....
15.3 Samiskrelatert statistikk i Norge.....	.....
15.4 Utdeling av priser og stipend .....	.....
15.6 Sametingets 25-årsjubileum.....	.....
16 Driftsutgifter politisk nivå .....	.....
16.1 Sametingets plenum .....	.....
16.2 Sametingets plenumsledelse .....	.....
16.3 Sametingets kontrollutvalg.....	.....
16.4 Samisk parlamentarisk råd (SPR) .....	.....
16.5 Sametingsrådet .....	.....
16.6 Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU).....	.....
16.7 Sametingets eldreråd .....	.....
16.8 Sametingets klagenemnd .....	.....
17 Driftsutgifter administrativt nivå .....	.....
17.1 Sametingets administrasjon.....	.....

## 1. Innledning

Sametinget vil sikre et Sameting for det samiske folket. Det innebærer at Sametinget gjennom sitt arbeid både imøtekommer og ivaretar alle ulike samer, unge, gamle, menn, kvinner og andre grupper. Arbeidet skal skje åpent og i dialog med de samiske samfunnene og i dialog med øvrige folkevalgte organer og myndigheter. Målet med å virkeliggjøre selvråderetten for samene er blant annet å sikre det materielle rettighetsgrunnlaget for samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Sametinget er folkevalgt parlament for samene på norsk side. Sametingets virksomhet er omfattende og inneholder også forvaltningsansvar for blant annet valg til Sametinget, fordeling av økonomiske tilskudd fra Stortinget, fastsetting av deler av læreplanene for skolen, forvaltning av samiske kulturminner etter kulturminneloven. Det langsiktige mål bør være å få etablert ett felles samisk parlament for samene i Norge, Sverige, Finland og Russland.

Sametingets budsjett viser den retning som vi ønsker at Sametinget skal følge. Sametinget vil prioritere slik at det er mulig å gjennomføre de tiltak vi mener er helt nødvendige for å sikre en endret kurs for arbeidet med å sikre samenes interesser. Forslaget bygger på de bevilgninger som regjeringen overfører Sametinget, og er også strukturert omkring de overføringer som det er bindinger på fra sentralt hold.

Staten Norge er opprinnelig etablert på territoriet til to folk, samer og nordmenn. Det innebærer at samisk språk og kultur skal ha samme utviklingsmuligheter og beskyttelse på samme vis som norsk språk og kultur.

Sametinget har i sak 38/11 bedt om at Riksrevisjonen prioriterer en forvaltningsrevisjon av samepolitikken i Norge. Sametinget ser frem til resultatene av en slik revisjon, og har håp om at dette vil være et sentralt bidrag i en bedre politisk målretning av norsk samepolitikk totalt sett.

Sametinget har i en lengre periode arbeidet for å få på plass prosedyrer for budsjettkonsultasjoner. Dette er en sak som må få sin avklaring snarest.

## 2. Sametingets rammevilkår

I 2012 ble det bevilget 843 millioner til samiske formål over statsbudsjettet. Sametinget som samenes folkevalgte organ disponerte kun 371 millioner kroner av denne overføringen. Dette forholdet er å betrakte som et vesentlig inngrep i den selvråderetten samene som folk burde ha i forhold til internasjonale konvensjoner og avtaler.

Stortinget har i Samefolkets fond avsatt 75 millioner kroner som kollektiv erstatning for skadene og den uretten fornorskningspolitikken har medført for det samiske folk. Sametinget kan kun aktivt disponere over avkastningen fra dette fondet, og det vil avhenge av den variable utvikling fra år til år. Samefolkets fond har en spesiell forhistorie. Sametinget vil at alle disponeringer fra fondsavkastningen skal merkes både i tildelingsbrev og gjennom aktiv merking av de ulike prosjektenes resultater. Årsaken er at samefolkets fond har stor betydning for det samiske folket, og bruken av disse midlene bør bli bekjentgjort for allmennheten gjennom slik merking av prosjekter og resultater av bevilgningen.

Sametinget er unntatt fra bruttobudsjetteringsprinsippet, og skal følge hovedinstruks for økonomiforvaltningen i Sametinget som Fornøyings-, administrasjons- og kirke departementet har utstedt jfr. Sameloven § 2 -1, 3.ledd. Det innebærer at økonomireglementet for Staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten også gjelder Sametinget.

### Totale bevilgninger til Sametinget 2013

(i 1 000 kr)

Beskrivelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
Fornyings-, administrasjons- og kirkedep. - FAD	225 655	233 650	233 650	259 460	25 810	11,0 %
Utenriksdepartementet - UD	0	0	0	650	650	-
Kunnskapsdepartementet - KD	35 420	36 518	36 518	37 723	1 205	3,3 %
Kunnskapsdepartementet - KD	13 753	14 179	14 179	14 647	468	3,3 %

Miljøverndepartementet - MD	3 000	3 003	3 003	3 195	102	3,3 %
Kulturdepartementet - KUD	67 379	70 379	70 379	72 702	2 323	3,3 %
Helse- og omsorgsdepartementet - HOD	6 700	5 800	5 800	6 036	236	4,1 %
Barne-, likestillings- og inkluderingsdept. - BLD	0	1 000	1 000	1 000	0	0,0 %
Landbruks- og matdepartementet - LMD	4 000	4 000	4 000	6 000	2 000	50,0 %
<b>Totalt bevilget</b>	<b>355 907</b>	<b>368 609</b>	<b>368 609</b>	<b>401 413</b>	<b>32 794</b>	<b>8,9 %</b>

Totalt er Sametinget budsjett er økt med kr 32 794 000 i forhold til Sametingets reviderte budsjett for 2012. Disse fordeles på:

- Kr 4 100 000 som følge av at forvaltningsområdet for samisk språk utvides til å omfatte Røyrvik kommune.
- Kr 1 000 000 til Sametingets arbeid med sørsamisk læremiddel- og terminologitvikling.
- Kr 10 000 000 til samiske kultur og språktiltak.
- Kr 2 900 000 til Sametingets merkostnader til gjennomføring av sametingsvalget i 2013.
- Kr 650 000 til Sametingets arbeid med internasjonale urfolksspørsmål.
- Kr 2 000 000 til investerings- og utviklingstiltak innenfor landbruk i samiske områder.
- Kr 12 144 000 eller 3,3 % er til dekning av lønns- og prisstigningen.

Stortinget har bevilget 75 millioner kroner til Samefolkets fond. Avkastningen av fondet er ikke en del av Sametingets rammebevilgning. I 2013 vil avkastningen være på kr 2 535 000. Avkastningen er bundet til gjeldende rentenivå på langsiktige statsobligasjoner som fastsettes av Finansdepartementet. Finansdepartementet har fra og med 1. juli 2010 fastsatt rente til 3,38 % for en periode for 10 år.

Avkastningen fra fondet ble tatt i bruk i 2008 og forvaltes av Sametinget. Stortinget har satt som forutsetning at Samefolkets fond ikke skal anvendes til individuelle erstatninger. Fastsettelse av bruken av den årlige avkastningen i budsjettet gjøres med grunnlag i vedtak om prioritering og satsingsområder for valgperioden, jf. sak 47/09.

For 2013 avsettes det kr 7 285 000 av den oppsparte avkastningen av Samefolkets fond, fordelt på følgende kapitler:

- Kr 1 700 000 til språkprosjekter
- Kr 1 000 000 til talesyntese, kapittel
- Kr 500 000 til samisk orddatabase,
- Kr 1 285 000 til litteratur
- Kr 800 000 til kvalifiserings- og rekrutteringsprogram
- Kr 650 000 til systematisk kartlegging av tradisjonell kunnskap
- Kr 500 000 til stipend for høyere utdanning
- Kr 850 000 til tradisjonell kunnskap

I reindriftsforhandlingene overføres det årlig kr 2 000 000 til Sametinget som skal nyttes til tilleggsnæringer i reindrift.

I jordbruksforhandlingene overføres det årlig kr 4 000 000 til Sametinget som skal nyttes til næringsvirksomhet i jordbruket.

### 3. Sametingets økonomiske rammefordeling

Totaltabell - Sametingets inntekter

(i 1000 kr)

	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	Avvik
<b>Driftsinntekter</b>					
Bevilgninger fra departementene	355 907	368 619	368 619	401 413	32 794
Avkastning Samefolkets fond	5 617	7 950	7 950	7 285	-665
<b>Sum driftsinntekter</b>	<b>361 524</b>	<b>376 569</b>	<b>376 569</b>	<b>408 698</b>	<b>32 129</b>

Totalbudsjett - Sametingets utgifter

Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013
Språk	62485	65563	65563	71339
Kultur	83588	87403	87253	95450
Bibliotek	9475	7184	7184	8455
Kunnskap	39440	41530	41530	46480
Helse og sosial	2174	3965	3965	5157
Areal, verdiskapning og miljø	0	0	0	43 532
Areal og miljø (slått sammen)	0	1000	1000	0
Kulturminnevern	2607	2500	2900	2650
Næring (slått sammen)	33432	37627	37627	0
Regionalutvikling (slått sammen)	6423	3707	3707	0
Samisk samarbeid og internasjonalt arbeid	2552	1219	1219	6408
Samiske organisasjoner	373	3651	3651	3901
Andre virkemidler	6357	6122	6122	9601
Andre tiltak som ikke er virkemidler	5211	3848	4800	1750
Driftsutgifter politisk nivå	20808	21250	21250	21475
Driftsutgifter administrativt nivå	95644	90000	90200	92500
<b>Sum</b>	<b>370569</b>	<b>376569</b>	<b>377971</b>	<b>408 698</b>

I hvert kapittel er en oversikt oversikt over hvor mye midler som er avsatt til direkte tilskudd, søkerbaserte tilskudd, prosjekter i egen regi og administrative oppgaver.

Sametingets virkemidler omfatter ulike direkte tilskuddsordninger, ulike søkerbaserte tilskuddsordninger og tilskudd regulert gjennom avtaler og prosjekter i egen regi.

Sametinget er pålagt av Statens økonomireglement å sørge for en målrettet og effektiv tilskuddsforvaltning. I det ligger også et krav om å ha kontroll- og dokumentasjonsordninger, slik at bruken av midlene er betryggende dokumentert.

#### Direkte tilskudd

Nærmere spesifisering for den enkelte ordning for direkte tilskudd i Sametingets budsjett, framkommer i regelverkene for Sametingets direkte tilskuddsordninger. Sametinget fastsetter disse regelverkene.

Sametingsrådet har fullmakt til å omdisponere direkte tilskudd som ikke er tildelt eller som er trukket tilbake, innenfor samme fagkapittel. Sametingsrådet skal i budsjettåret informere Sametingets plenum om eventuelle omdisponeringer.



Søkerbaserte tilskudd

Nærmere spesifisering for den enkelte ordning for søkerbaserte tilskudd i Sametingets budsjett, framkommer i regelverkene for Sametingets søkerbaserte tilskuddsordninger. Sametinget fastsetter disse regelverkene.

Sametingsrådet har fullmakt til å omdisponere inntil 20 % av avsatte midler i budsjettet. Fullmakten gjelder ikke virkemidler til plenumsledelsens disposisjon, Samefolkets fond og driftsutgifter. Sametingsrådet skal i budsjettåret informere Sametingets plenum om eventuelle omdisponeringer.

Sametingsrådet har fullmakt til å gjøre endringer i søknadsfristene.

Sametingets klagenemnd for tilskuddsaker er klageorgan for vedtak fattet av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For vedtak fattet av plenumsledelsen er Sametingets klagenemnd for tilskuddsaker klageorgan.

## 4. Oversikt over enkelte prioriterte områder i budsettet.

### 4.1 Samiske organisasjoner, samisk samarbeid, internasjonalt arbeid

Samisk organisering har vært grunnlaget for den samepolitiske utviklingen, og et aktivt sivil samfunn og organisasjonsliv er en viktig del av det samiske demokratiet. Sametinget skal bidra til at samiske organisasjoner har forutsigbare rammevilkår slik at de har kapasitet og kompetanse til å delta i utviklingen av de samiske samfunnene.

Samene er ett folk i fire land, og samisk samarbeid over landegrensene er derfor både naturlig og fruktbart, spesielt siden de samiske språkgrensene ikke harmonerer med riksgrensene. Sametinget skal selv delta i og tilrettelegge for det samiske samarbeid på ulike nivåer og saksområder.

Det internasjonale arbeidet er forlengelsen av det samiske samarbeidet, og omfatter dialog og samarbeid med andre urfolk og stater gjennom ulike internasjonale organer og prosesser. For budsjettåret 2013 vil dette synliggjøres gjennom den gjennom den forberedende urfolkskonferansen i Alta i 2013, som vil være en forberedelse til den planlagte FN urfolks verdenskonferansen i 2014.

### 4.2 Språk

Samisk språk er grunnpilaren i de samiske samfunnene. Språket bærer i seg kultur, kunnskap og verdier. Samers rett til å lære og til å bruke og å utvikle sitt morsmål er en grunnleggende rettighet, som fortsatt ikke er realisert for svært mange samer. Det er derfor behov for en revidering av Samelovens språkregler, og en gjennomgang av ansvars- og myndighetsforhold i forhold til samisk språk. Det er også behov for å etablere et eget organ som ivaretar samiske språkrettigheter.

Språkundørsøkelsen 2012 og evalueringen av de samiske språksentrene viser at språksentrene er viktige og effektive samarbeidspartnere for Sametinget for å gjennomføre språkpolitikken. Det er derfor behov for å styrke språksentrenes grunnbevilgning. Det er også behov for et strategisk utviklingsprogram for språksentrene og for å utvikle allerede etablerte språksentre, samt bidra til etablering av flere språksentre.

Det nasjonale Språkåret 2013 skal også være et samisk språkår. Sametinget vil bidra til feiringen av språkåret og det samiske språkmangfoldet gjennom sine virkemidler og i samarbeid med språksentrene. I vår moderne digitale verden har det vist seg at samisk språkteknologi på ulike måter bidrar til opplæring og bruk av samisk språk. Sametinget ønsker fortsatt å bidra til utviklingen av samisk språkteknologi.

Norut i Alta har i sin evaluering vist til at de samiske språksentre har lyktes med samisk språkarbeid. For 2013 økes samiske språksentre med kr 11 400 000. Evalueringen av tospråkighetstilskuddene viste til at brukere ikke er helt

fornyede med de tjenester som kommuner og fylkeskommuner tilbyr den samiskspråklige befolkningen. I tillegg settes kr 400 000 til forprosjekt samisk språkombud.

### 4.3 Regionalutvikling

Sametinget vil arbeide for at kommuner og fylkeskommuner blir en aktiv deltager i utviklingen av de samiske samfunnene. Samarbeidsavtalene med kommuner og fylkeskommuner må i større grad utformes mer detaljert for å støtte opp om de behov som det samiske samfunnet står ovenfor.

### 4.4 Kultur

**Kunstneravtalen** mellom Sametinget og Samisk kunstnerråd er etablert for å arbeide sammen med kunstnerne om prioriteringer for å styrke samisk kunst. Den første kunstneravtalen trådte i kraft 01.01.2005. Kunstneravtalen innebærer medbestemmelse for kunstnere i forhold til prioriteringer.

Sametinget arbeider for å styrke kunstneravtalen som redskap for satsning på samisk kunst. Rammene for Kunstneravtalen er for 2013 på 6 520 000 kroner, dvs en økning på 3,5 % sett i forhold til rammen for kunstneravtalen som gjelder for 2012. Økningen på 225 000 i forhold til 2012 er økning av støtten til fagkonsulentordningen i Samisk kunstnerråd.

Sametinget og Samisk kunstnerråd er enige om at retningslinjene for stipendordningen, innkjøpsordningene og kunstfondet skal revideres før forhandlingene tar til i 2013. Det er også oppnådd enighet om å få på plass en ny hovedavtale første halvår 2013. Den første hovedavtalen ble underskrevet 19. august 2004. Partene er også enige om at det bør arrangeres en kunstnerkonferanse annet hvert år.

Sametinget ønsker å stimulere samisk ungdom til selv å skape aktivitet i sitt lokalmiljø. I 2013 opprettes det et frifond for samisk ungdom som skal være en støtteordning der ungdom gjennom en enkel behandlingsprosess kan søke midler til ulike kulturtiltak, etter modellen for Statens frifond for ungdom. Det settes av kr 250 000 til **samisk ungdomsfond**.

**Samiske festivaler og samiske dager/uker** er betydningsfulle arenaer for samisk kunst, kultur og duodji, og er viktige faktorer i utviklingen av samisk identitet samt forståelse for samiske spørsmål. I tillegg gir festivalene samiske kunstnere og artister mulighet til å utøve og utvikle sine uttrykk. De etablerte samiske festivalene Riddu Riddu, Márkomeannu, Musikkfestivalen i Kautokeino og Páskefestivalen i Karasjok får økning i direktetilskuddene. I tillegg får Alta Sámi festival, Sørsamisk kulturfestival og Samisk uke i Tromsø direktetilskudd på kr 170 000 hver. Julevsáme vahkko er en lulesamisk kulturuke som også får fast plass på sametingets budsjett med kr 200 000 for 2013.

**Samiske institusjoner og kultursentre/kulturhus** er og viktige arenaer der samisk kultur ivaretas, utvikles og presenteres for allmenheten på ulike måter. Samisk kultur kommer til syne og høres gjennom ulike uttrykksformer som litteratur, film, scenekunst, billedkunst, duodji, tradisjonelle og moderne musikkformer, samiske klestradisjoner, samiske mattradisjoner, samiske museer osv.

Árrán lulesamisk senter, Samisk senter for samtidskunst i Karasjok, senter for nordlige folk AS i Kåfjord, Internasjonalt filmsenter i Kautokeino, Sijti Jarne i Hattfjelldal, Samien Sijte på Snåsa og Várdobáiki i Evenes får økning i sine driftstilskudd.

Sjøsamisk kompetansesenter i Billefjord, Pitesamisk hus og Samisk hus i Oslo får økt sine driftsbudsjetter til kr 600 000 for 2013. Álttá Sámi Siida får fast post på 2013 budsjettet med kr 600 000.

Sjøsamiske samlinger i Builuokta, Villmarkscampen, Tollådalen i Pitesamisk område, Lássagámmi i Storfjord, Gámtofta i Sørreisa og Samisk hus på Senja er mindre kulturformidlingsinstitusjoner, men viktige samiske fyrtårn i sine nærrområder. Noen av disse har vært ute av budsjettet i noen år, men vil fra 2013 få direkteoverføringer fra Sametinget. I 2014 vil også Vilgesvárre få fast driftsstøtte.

**Samiske museer** ivaretar og formidler kunnskaper knyttet til gjenstander, fotografisk materiale, historie og religionshistorie, kulturminner, ressursutnyttelse og kulturlandskap i samiske områder. De samiske museene er kunnskapsutviklere på disse feltene og aktualiserer sentrale samiske spørsmål innen historie, samtid og fremtid.

De samiske museene har ikke blitt en tilstrekkelig del av den nasjonale satsningen innen

museumskonsolideringen. Sametinget har selv måttet prioritere innenfor egne budsjetter en minimums driftsstøtte til samiske museer. I 2013 gis en økning på 500 000 til hvert museumsenhet, til sammen er økningen på kr 3 000 000 til samiske museer.

#### 4.5 Samisk kulturminnevern

Kulturminner og kulturmiljøer utgjør fundamentet i samefolkets historie, arv og identitet. Kollektive minner skal sikre, bevare og formidle kunnskap og data om samiske forhold for nåtidig og fremtidig bearbeiding, slik at disse danner gode referanserammer som trykker utviklingen av et positivt samskilt selvbilde. Samlet til forvaltning av samiske kulturminner avsetter Sametinget kr 2 400 000. I tillegg avsettes kr 250 000 til Østsamisk kulturmiljø i Skoltebyen.

#### 4.6 Kunnskap

Samiske elever og lærere skal ha tilgang på oppdaterte læremidler i og på samisk innenfor hvert fag på hvert klassetrinn gjennom hele opplæringsystemet. Det er behov for å sikre samiske barn og unge kvalitetsmessige og oppdaterte læremidler på alle trinn og derfor setter Sametinget av 26 125 000 til læremidler for 2013.

Samisk språk er identitetsdannende og det er et stort behov for samiske språkbrukere. Stipendene til elever i videregående opplæring er en viktig motivasjonsfaktor for å sikre rekruttering til faget, og Sametinget prioriterer derfor 3 000 000 til dette formålet.

Det er en stor mangel på samiske fagfolk, og stipendene til studenter som tar høgere utdanning er derfor også en sentral prioritering i Sametingets budsjett. Det er satt av 3 000 000 til dette formålet. Blant de fagområder som er prioritert er lærerutdanning og barnehagelærerutdanning hvor det er spesielt viktig at vi får flere fagfolk. Kvaliteten i den samiske skolen og tilbudet til den enkelte eleven og det enkelte barnet er avhengig av kvalifiserte fagfolk.

Voksenopplæring er også et sentralt område, og erfaringene med voksenopplæringsprogrammet i samisk er så gode at denne ordningen bør utvides og styrkes. Sametinget har derfor prioritert 2 000 000 til dette formålet.

#### 4.7 Næring, areal og miljø

Sametingets areal-, verdiskapnings- og miljøpolitikk baserer seg på at disponeringen av områdene og ressursene skal være bærekraftig for våre ufødte etterkommere, slik at også disse skal kunne høste av våre naturgitte fortrinn. For Sametinget er det selvsagt at det økologiske perspektivet og kravet om bærekraftig utvikling skal utgjøre fundamentet i all fremtidig politikk når det gjelder forvaltning av naturen.

For Sametinget vil det være avgjørende å styrke rettighetsdelen i forhold til ressursene i samiske områder slik at disse kommer det samiske samfunnet til gode. Gjennom å styrke og sikre områderettighetene på land og til havs vil dette vil bidra til å sikre næringsutviklingen i våre områder, og bidra til at eksisterende kunnskap videreføres og at utvikling av ny kunnskap vil finne sted.

Sametinget registrerer at den økte oppmerksomhet mot nordområdene gir økt press på våre områder, men også økte muligheter. Sametinget ønsker å oppmuntre til initiativ som skaper grunnlag for et variert nærings- og samfunnsliv.

Tradisjonelt har vi samer livnært oss av naturen, og naturbaserte næringer utgjør fortsatt en viktig del av sysselsettingen og verdiskapningen i de samiske områdene. For å møte utfordringene med nye nærings- og miljøtilpasninger er det en viktig oppgave å utvikle jobbtilbud for ungdom med høy kompetanse og særskilt å legge til rette for arbeidsplasser for kvinner i samiske områder.

Flere og flere samer bosetter seg eller vokser opp i byer og tettbygde strøk; like viktig er det å gi disse et samisk livsgrunnlag, både kulturelt, sosialt og yrkesmessig.

Sametinget verdiskapningspolitikk vil basere seg på en kunnskapsbasert næringsutvikling, hvor økte kunnskaper og ny viten, sammen med tradisjonell kunnskap skal danne grunnlaget for et fremtidsrettet næringsliv som skal styrke

samiske lokalsamfunn som arnesteder for samiske verdier og livsutfoldelse.

## 5. Språk

### 5.1 Samiske språk

Samisk språk er en av de viktigste grunnpilarene i de samiske samfunnene. Språket bærer i seg kulturen vår, kunnskapene våre og verdiene våre. Samers rett til å lære og utvikle sitt morsmål er en grunnleggende rettighet.

### 5.2 Hovedmål:

Samisk språk skal være den viktigste og foretrukne kommunikasjonsformen for samer. Samisk skal brukes, sees og høres på flere samfunnsarenaer, i ulike media og i flere områder. Retten til opplæring i og på samisk skal være individuell, og uavhengig av alder og bosted. Retten til å bruke samisk i ulike livssituasjoner og i kontakt med offentlige tjenester skal styrkes og realiseres. Det samiske språkmangfoldet skal styrkes både gjennom bevisstgjøring og tilpassede tiltak.

#### Delmål:

- Flere aktive språkbrukere
- Flere arenaer for samisk språkbruk, også innenfor de ulike språkformene.
- Synliggjøring av samisk språk
- Tilpassede opplæringstilbud
- Videreutvikling av terminologi, språkmetodikk og språkteknologi
- Virkeliggjøring av lovfestede rettigheter
- Revidering av Sameloven og Samelovens språkregler
- Det nasjonale Språkåret 2013 skal også være et samisk språkår

#### Strategier:

- det etableres flere samiske språksentre og de eksisterende sentrene styrkes
- det tilrettelegges for bruk av samisk i kontakt med offentlige institusjoner og tjenester
- videre faglig arbeid innenfor språkhistorie og stedsnavn
- de samiske stedsnavn synliggjøres på veiskilt og kart, og offentlige bygg skiltes på samisk
- videreføring av program for voksenopplæring i samisk
- fortsatt satsning på samisk språkteknologi
- det etableres tilsyns/ombudsorgan for samisk språk for å sikre at Samelovens språkregler følges og at språkkrettighetene forankret i Opplæringsloven virkeliggjøres.
- oppfølging av prosessen med revidering av Sameloven og Samelovens språkregler
- markering av Språkåret 2013

### 5.3 Økonomiske virkemidler

Oversikt over økonomiske virkemidler til språk

Samletabell språk (i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
	Bruken av samisk språk	55 874	54 739	54 739	56 439	1 700
	Arenaer for samisk språk	5 670	6 424	6 424	11 400	4 976
	Bevaring og utvikling av samiske språk	941	4 400	4 400	3 500	-900
<b>Sum</b>		<b>62 485</b>	<b>65 563</b>	<b>65 563</b>	<b>71 339</b>	<b>5776</b>

## 5.4 Bruken av samiske språk

### Tospråklighetstilskudd

Tospråklighetstilskuddet er i følge Sametingets vedtak en målstyrt modell med tredelt beregningsgrunnlag for fordeling av tilskuddet til kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk. Modellen består for kommunene av en basisdel, en betjeningsdel og en utviklingsdel. For fylkeskommunene består modellen av en basis- og betjeningsmodell, samt en utviklingsdel.

Denne modellen opprettholdes for budsjettåret 2013, siden sameloven er under revidering.

Samletabell – samisk språk							(i 1000 kr)
Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Tospråklighetstilskudd til kommuner	40 829	40 829	40 829	43 329	2 500	6,1 %
	Tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner	5 100	5 100	5 100	5 100	0	0,0 %
	Samiske språksentre – tilskudd og utvikling				11 400		
	Samiske språkprosjekter – søkerbaserte tilskudd	9 945	8 810	8 810	7 610	-1 200	-13,6 %
	Samiske språkprosjekter i egen regi	0	0	0	3 900		-
<b>Sum</b>		<b>55 874</b>	<b>54 739</b>	<b>54 739</b>	<b>71 339</b>	<b>2 700</b>	<b>4,9 %</b>

### Tospråklighetstilskudd kommuner – direkte tilskudd

Tospråklighetstilskudd til kommuner - direkte tilskudd							(i 1000 kr)
Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
10000	Kautokeino kommune	7 554	7 554	7 554	7 554	0	0,0 %
10001	Karasjok kommune	7 320	7 320	7 320	7 320	0	0,0 %
10002	Tana kommune	5 082	5 082	5 082	5 082	0	0,0 %
10003	Porsanger kommune	5 313	5 313	5 313	5 313	0	0,0 %
10004	Nesseby kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
10005	Kåfjord kommune	3 476	3 476	3 476	3 476	0	0,0 %
10006	Tysfjord kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
10007	Snåsa kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
10008	Lavangen kommune	3 021	3 021	3 021	3 021	0	0,0 %
10009	Røyrvik kommune	0	0	0	2 500	2 500	-
<b>Sum</b>		<b>40 829</b>	<b>40 829</b>	<b>40 829</b>	<b>43 329</b>	<b>2 500</b>	<b>6,1 %</b>

Tilskuddsmottaker for tilskuddordningen:

- Kommuner innenfor forvaltningsområdet for samisk språk

Målgruppe for tilskuddordningen:

- Samiske språkbrukere innenfor forvaltningsområdet for samisk språk

Skal bidra til:

- samiske språkbrukere skal betjenes muntlig og skriftlig på samisk i kommunene innenfor forvaltningsområdet for samisk språk.
- Kommunene skal arbeide aktivt for å utvikle de samiske språkene

Budsjett:

- Kr 43 329 000.

Beregningsgrunnlaget for tospråklighetstilskuddet til kommunene i forvaltningsområdet for samisk språk er tredelt og består av én basisdel, én betjeningsdel samt én utviklingsdel.

Antall elever med samisk som første- og andrespråk og antall innmeldte i Sametingets valgmanntall i hver kommune legges til grunn ved beregning. Sametingets valgmanntall oppdateres hvert andre år, jf. Forskrift om valg til Sametinget, kap. 2. For budsjett legges tall fra siste oppdatering i forbindelse med kommunevalget i 2011 til grunn. For elevtall legges tall fra grunnskolenes informasjonssystem (GSI) til grunn. GSI registrerer situasjonen pr. 1. oktober hvert år. Data blir offentlig tilgjengelige i slutten av desember. For budsjett 2013 legges derfor tall fra skoleåret 2011/2012 til grunn.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til. For øvrig gjelder regelverket for tospråklighetstilskudd til kommuner.

### Tospråklighetstilskudd fylkeskommuner – direkte tilskudd

Tospråklighetstilskudd til Fylkeskommuner - direkte tilskudd							(i 1000 kr)	
Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %	
10050	Finnmark fylkeskommune	1 400	1 400	1 400	1 400	0	0,0 %	
10051	Troms fylkeskommune	1 200	1 200	1 200	1 200	0	0,0 %	
10052	Nordland fylkeskommune	1 300	1 300	1 300	1 300	0	0,0 %	
10053	Nord-Trøndelag fylkeskommune	1 200	1 200	1 200	1 200	0	0,0 %	
<b>Sum</b>		<b>5 100</b>	<b>5 100</b>	<b>5 100</b>	<b>5 100</b>	<b>0</b>	<b>0,0 %</b>	

Tilskuddsmottakere for tilskuddordningen:

- Fylkeskommuner innenfor forvaltningsområdet for samisk språk, ihht. Samelovens språkregler

Målgruppe for tilskuddordningen:

- Samiske språkbrukere innenfor forvaltningsområdet for samisk språk

Tilskuddsordningen skal bidra til at:

- samiske språkbrukere skal betjenes muntlig og skriftlig på samisk i det offentlige innenfor forvaltningsområdet for samisk språk.
- fylkeskommunene deltar i arbeidet med å synliggjøre og øke bruken av samisk språk i det offentlige rom

Kriterier for måloppnåelse:

For basis- og betjeningsdelen av tospråklighetstilskuddet er det følgende kriterier for måloppnåelse:

- Antall ansatte med kompetanse til å betjene brukere samisk muntlig og/eller skriftlig
- Antall ansatte som har fått opplæring i samisk
- Kunngjøringer, informasjon, skjemaer og tekst på hjemmesiden på samisk
- Antall tospråklige dokumenter (samisk/norsk)

For utviklingsdelen av tospråklighetstilskuddet er det følgende kriterier for måloppnåelse

- Aktivitet og gjennomførte tiltak og samarbeidsavtale med den enkelte kommune

For 2013 avsettes det Kr 5 100 000 til tospråklighetstilskudd til fylkeskommunene.

For fylkeskommunene i forvaltningsområdet for samisk språk er beregningsgrunnlaget todelt og består av én basis- og betjeningsdel samt én utviklingsdel.

For øvrig gjelder regelverket for tospråklighetstilskudd til fylkeskommuner

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

## Faglig kontakt med kommunene- og fylkeskommunene i forvaltningsområdet

Prioriteringer i 2013:

- Aktiv oppfølging av samarbeidsavtalene mellom Sametinget og kommunene.
- Delta på Giellagiella forum.
- Styrke rammevilkårene for kommuner i forvaltningsområdet for samisk språk gjennom dialog med kommunene selv, KS og myndighetene.

Skal bidra til:

- At den samisktalende befolkningen har reelle muligheter til bruk av samisk språk i offentlig forvaltning.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

## Samiske språksentre – tilskudd og utvikling

Tabell Samletabell – Samiske språksentre – tilskudd og utvikling

(i 1000 kr)

Akt. Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
10100 Porsanger - Sámi giella- ja kulturguovddáš	567	584	584	800	198	32,9 %
10101 Kåfjord – Sámi giellaguovddáš	567	584	584	800	198	32,9 %
10102 Tysfjord – Árran julevsáme guovddášj	567	584	584	800	198	32,9 %
10103 Evenes – Várdo báiki sámi guovddáš	567	584	584	800	198	32,9 %
10104 Nesseby – Isak Saba guovddáš	567	584	584	800	198	32,9 %
10105 Tana – Samisk nærings- og utredningssenter AS	567	584	584	800	198	32,9 %
10106 Tromsø – Gáisi Giellaguovddáš	567	584	584	800	198	32,9 %
10107 Røros – Aajege - Saemien gieles- jih maahtoejarnge	567	584	584	800	198	32,9 %
10108 Alta – Álttá Sámi Giellaguovddáš	567	584	584	800	198	32,9 %
10109 Lavangen - Ástávuona giellagoahtie	567	584	584	800	198	32,9 %
10110 Snåsa - Gielem nastedh	0	584	584	800	198	32,9 %
10111 Røyrvik - Gielearenie	0	0	0	800	800	-
10112 Storfjord - Storfjord språksenter	0	0	0	800	800	-
10113 Strategisk språksenterprogram	0	0	0	1 000	1 000	-
<b>Sum</b>	<b>5 670</b>	<b>6 424</b>	<b>6 424</b>	<b>11 400</b>	<b>4 778</b>	<b>74,4 %</b>

Mål for tilskuddsordningen:

- Styrking og utvikling av samisk språk i språksentrenes nedslagsområde

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Samiske språksentre

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Befolkningen i språksentrenes nedslagsområde

Kriterier for måloppnåelse:

- Gjennomførte opplæringsaktiviteter
- Gjennomførte språkstyrkende tiltak i lokalsamfunnet
- Gjennomførte utviklingstiltak
- Brukertilfredshet

For 2013 avsettes det kr.11 400 til Samiske språksentre.

Sametinget gjennomførte i 2012 evaluering av språksentrene. Evalueringen viser at språksentrene har behov for mer forutsigbare rammebetingelser.

For øvrig gjelder regelverket for samiske språksentre.

### Strategisk språksenterprogram

Tiltak 1: Faglig kontakt med de samiske språksentrene - administrative oppgaver.  
Prioriteringer i 2013:

- Språksentrene og Sametinget arbeider med strategit utvikling
- Delta på språksentrenes nettverksmøte

Skal bidra til:

- Mer aktivitet og robusthet blant språksentrene
- Utvikling av langsiktig strategi for styrking av eksisterende språksentre
- Etablering av flere språksentre

Budsjett:

- kr 1.000.000 søkerbasert pott og administrative kostnader.

### Språkprosjekter

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
11000-11020	Språkprosjekter	a) 9 945	8 810	8 810	7 610	-1 200	-13,6 %
<b>Sum</b>		<b>9 945</b>	<b>8 810</b>	<b>8 810</b>	<b>7 610</b>	<b>-1 200</b>	<b>-13,6 %</b>

a) For 2013 brukes kr 1 700 000 av avsetning samefolkets fond.

### Språkprosjekter – søkerbaserte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Styrke og utvikle samisk språk

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Institusjoner og organisasjoner, eller enkeltpersoner i samarbeid med institusjoner eller organisasjoner.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Den samiske befolkningen

Prioriteringer språkprosjekter for 2013:

- Markeringer av Språkåret 2013
- Språkkurs og språkrøktstiltak
- Språktiltak for barn og unge
- Terminologi- og stedsnavnprosjekter
- Utvikling, oversetting og tilpasning av spill og applikasjoner til samisk.

For øvrig gjelder regelverket for søkerbaserte tilskudd.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndighet til.  
For 2013 avsettes det kr.7 610 000 til språkprosjekter.



Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

Skal bidra til:

- Styrke og øke bruken av samisk språk.
- At flere lærer seg samisk.
- Flere arenaer hvor samisk brukes.

Søknadsfrist:

- 1. mars 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- For øvrig gjelder regelverket for språkprosjekter.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

### **Språkprosjekter i egen regi**

#### *Prosjekt 1 Forarbeid samisk språkombud*

Forarbeid etablering av et samisk språkombud/tilsyn

Prioriteringer i 2013:

- Forarbeid etablering av et samisk språkombud/tilsyn

Budsjett:

- Kr 400 000.

#### *Prosjekt 2: Oppfølging av Sametingets språkmelding og Språkundersøkelsen 2012*

Prioriteringer i 2013:

- Gjennomføre konsultasjoner med Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet om revideringen av samelovens språkregler.
- I dialog med Kunnskapsdepartementet og med Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet utarbeide strategier for oppfølging av Språkundersøkelsen 2012.

Budsjett:

- Administrative kostnader

#### *Prosjekt 3 Sámi giellagáldu - Nordisk samisk språksamarbeid*

- For 2013 avsettes det 1 500 000 til oppstart av prosjektet Sámi giellagáldu ihht. vedtatte prosjektplaner

#### *Prosjekt 4 Språkteknologi*

- Talesyntese

Talesyntese er et dataprogram som simulerer menneskelig tale. Samisk talesyntese vil blant annet være et tilleggshjelpemiddel til korrekturprogram for samiske språk, og være skrivestøtteverktøy for dyslektikere og andre med større eller mindre skrive- og talevansker. Prosjektet ble igangsatt i 2012 og skal ferdigstilles i 2013.

Skal bidra til:

- Gjøre det lettere for folk et kunne bruke samisk språk i opplæring og automatisering av språktjenester.

Budsjett:

- Kr 1 000 000.
- Samisk orddatabase

Den nye nettjenesten, med prosjektnavn «Risten 2», skal være et ord- og termsøkeverktøy for hele den samiske befolkningen og andre interesserte brukere med utgangspunkt i eksisterende ressurser. Risten 2 skal være et nyttig redskap for alle brukergrupper. Den nye orddatabasen skal bestå av de samme språkene som nå: nordsamisk, lulesamisk, sørsamisk, finsk, norsk, svensk, engelsk, tysk og latin.

Skal bidra til:

- Å gjøre eksisterende terminologi lett tilgjengelig for allmennheten.

Budsjett:

- Kr 500 000.

#### *Prosjekt 5 Terminologi- og stedsnavn*

Fagmiljøer inviteres til et samarbeid med Sametinget for å sette i gang terminologi- og stedsnavnprosjekter.

Skal bidra til:

- Faglig kontakt om terminologi- og stedsnavn.

Prioriteringer 2013:

- Aktiv dialog med og veiledning av oversettere og terminologiutviklere om bruk av terminologi.
- Aktiv dialog med og veiledning av oversettere og andre om bruk av samiske stedsnavn.
- Faglig kontakt med institusjoner, organisasjoner og andre som reiser stedsnavnsaker.
- Faglig tilrådning i henhold til Stadnamnlova.
- Faglig kontakt med stedsnavnkonsulentene.

Skal bidra til:

- Utvikling av nødvendig terminologi samt registrering av samiske stedsnavn.
- Styrke og bevare samiske stedsnavn.
- Styrke og bevare samisk terminologi.

Budsjett:

- Kr 500 000.

#### *Prosjekt 6: Bruk av samisk på Sametinget og i Sametingets virksomhet*

Prioriteringer 2013:

- Sørgе for at de fleste dokumenter som produseres i Sametinget foreligger på alle samiske språk.
- Dokumenter og saker har samisk som grunnspråk.
- Veilede saksbehandlere og politikere i bruk av samisk.

Skal bidra til:

- At de fleste dokumenter samt hjemmesiden til Sametinget foreligger på alle samiske språk.
- Mer bevissthet om muntlig og skriftlig bruk av samiske språk.
- At samisk blir et naturlig språk i hverdagen.

Budsjett:

- Administrative kostnader.

## **6. Kulturutvikling**

Kultur er det fellesskap av idéer, verdier og normer som et samfunn har og som man ønsker å føre videre til kommende generasjoner. Sametinget vil styrke, bevare og fremme både moderne og tradisjonell samisk kulturkunnskap. Sametinget ønsker å stimulere utviklingen av samisk kulturliv gjennom å øke antallet samiske kulturarbeidsplasser. Levende og sterke samiske lokalsamfunn og tradisjonelle næringer og levesett er viktige som fundament i produksjon av samisk kultur. Duodji må ivaretas både som en viktig kulturbærer og en samisk næring.

Kunstneravtalen mellom Sametinget og Samisk kunstneråd er etablert for å arbeide sammen med kunstnerne selv om prioriteringer for å styrke samisk kunst. Dette innebærer medbestemmelse for kunstnere i forhold til prioriteringer og Sametinget arbeider for å styrke kunstneravtalen som redskap for satsning på samisk kunst.

Det er behov for originallitteratur på samisk for alle aldersgrupper, likevel må det prioriteres innsats for å møte den oppvoksende generasjonens behov for samisk litteratur. Det er nødvendig med fortsatt og økt støtte fra myndighetene til produksjon og distribusjon av samisk litteratur på grunn av relativt små lesergrupper.

Samisk musikk og joik er sentrale samiske kulturuttrykk. Musikken bryter grenser og skaper samhørighet mellom kulturer og folkegrupper. Det er viktig å gi musikken og joiken gode utviklingsmuligheter.

Samiske festivaler er viktige arenaer for samisk kunst, kultur og duodji, og er viktige faktorer i utviklingen av samisk identitet og forståelse for samiske spørsmål. I tillegg gir festivalene samiske kunstnere og artister mulighet til å utøve og utvikle sine uttrykk.

Samisk scenekunst representerer en bærebjelke i samisk kulturliv. Sametinget styrker frie teatergrupper og etablerte samiske teatre. Åarjelhsaemien Teater/Sydsamisk Teater har styrket mangfoldet i samisk teaterliv, samtidig som Beaivváš Sámi Teáhters økte turnevirksomhet og mangfold i produksjonen gjør at flere får et forhold til samisk teater. Beaivváš Sámi Teáhter har også en viktig funksjon som formidler av samisk scenekunst i Sápmi og i internasjonale sammenhenger. Det er behov for å utvikle og kvalitetssikre alle ledd i samisk scenekunst, ved økt fokus på utdanning og bedre produksjonsmuligheter. Sametinget mener teatertilbud rettet mot barn og unge er et viktig satsningsområde fremover.

Visuell kunst må tilgjengeliggjøres for befolkningen. Sametinget arbeider derfor for å sikre at kunsten distribueres gjennom for eksempel ordninger for å stimulere til utvikling av vandreutstillinger. I tillegg er det behov for å gi den visuelle kunsten grunnlag for fortsatt faglig utvikling gjennom sikring av en samisk kunstutdanning. Gjennom multimedier som film, TV og internett når man ut til et stort publikum.

Filmkunsten er i stadig utvikling gjennom satsning på samiske filmfestivaler samt gjennom arbeidet som de samiske fagfolk på feltet har bidratt med. Ved å styrke samisk film og TV-produksjon vil man kunne styrke samisk språk samt oppnå bred kunnskaps- og kulturformidling om samiske forhold.

Et sterkt samisk idrettsliv er en viktig identitetsfaktor for ungdom, og et sterkt uttrykk for samholdet om felles verdier og normer. Det er viktig å ha arenaer der samer fra alle områder i Sápmi kan møtes til idrettsaktiviteter og konkurranser. Sametinget vil være en pådriver for å gi samiske idretts- og ungdomsorganisasjoner muligheter til å arbeide med fellessamisk idrett og idrettsfaglige spørsmål. Reinkappkjøring er en unik sportsgren, som også bidrar til å ivareta sterke historiske tradisjoner blant urfolk i Arktis.

Sametinget vil ha satsning på mangfoldig kulturliv, lokale festivaler og andre tiltak i samiske lokalsamfunn som for eksempel dokumentasjon, vern, forvaltning og formidling av samiske kulturminner. Sametinget vil arbeide for å tilrettelegge for et levende samisk kulturliv på felles arenaer og på tvers av generasjonene.

Det er viktig å stimulere til at samisk ungdom selv kan være med på å skape aktiviteter i sitt eget lokalmiljø. Sametinget oppretter derfor et frifond for samisk ungdom. Dette skal være en støtteordning for ungdom der de gjennom en enkel behandlingsprosess kan søke midler til ulike kulturtiltak, etter modellen for Statens frifond for ungdom.

## 6.1 Økonomiske virkemidler til kultur

Tabell Samletabell – kultur

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
	Arenaer for samisk kulturutøvelse	55 808	60 061	59 911	67 758	7 458
	Kunst kulturutøvelse	22 827	20 846	20 846	22 706	1 860
	Idrett	1 847	2 748	2 748	1 440	-1 308
	Medier	3 106	3 748	3 748	3 546	-202
<b>Sum</b>		<b>83 588</b>	<b>87 403</b>	<b>87 253</b>	<b>95 450</b>	<b>7 808</b>

## 6.2 Hovedmål:

Økt satsning på et bredt samisk kulturliv

### Delmål:

- Styrke samiske kulturinstitusjoner
- Reetablere samiske institusjoner som tidligere har vært på direktetilskudd
- Styrke etablerte samiske møteplasser og tilrettelegge for flere kulturarenaer
- Rekruttere flere samiske forfattere gjennom stipendordninger
- Produsere mer samisk litteratur og lydbøker, spesielt for barn og unge
- Styrke samiske festivaler og samiske uker
- Styrke samisk filmproduksjon
- Et allsidig samisk idrettsliv
- Et godt bibliotektilbud til den samiske befolkningen
- Etablere ungdomsfond

### Strategier

- Videreføre kunstneravtalen som redskap for satsning på samisk kunst.
- Videreføre duodjiavtalen som redskap for satsning på duodji
- arbeide for økte rammer til samisk kulturutvikling i samarbeid med lokale, regionale og sentrale myndigheter
- bidra til større kultursatsning i samarbeid med fylkeskommunale myndigheter og andre samarbeidspartnere
- Delta i omorganiseringsprosesser til samiske institusjoner som mottar direktetilskudd
- Delta i faglige kontaktmøter med samiske institusjoner
- sametingets virkemidler til kulturutvikling skal bidra til mer aktivt kulturliv og bidra til positiv kulturutvikling i hele Sápmi
- arbeide aktivt for ferdigstillelse av Østsamisk museum
- samarbeide med Várdobáiki samisk senter i prosesser for realisering av kulturbygg
- samarbeide med Beaivváš for realisering av nytt teaterbygg
- sametingsmelding om kultur

Tabell Samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner – direkte

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
15000	Árran lulesamisk senter, Tysfjord	1 640	1 800	1 800	1 940	59	3,1 %

15001	Samisk senter for samtidskunst, Karasjok	2 647	2 726	2 726	2 811	85
15002	Senter for nordlige folk AS, Kåfjord	1 212	1 238	1 238	1 426	188
15003	Sjøsamisk kompetansesenter, Billefjord	529	545	885	600	-295
15004	Sijti Jarnge, Hattfjelldal	1 316	1 355	1 355	1 397	42
15005	Várdobáiki, Evenes/Skånland	764	1 015	1 015	1 046	31
	Gamtofta, Sorreisa	64	0	0	65	65
15006	Pitesamisk hus	464	478	478	600	122
15007	Samisk hus i Oslo	254	222	222	600	338
	Vilgesvárre	50	0	0	0	0
15008	Lásságámmi	254	222	222	270	8
	Sjøsamiske samlinger, Builuohta	52	0	0	65	65
15009	Villmarkscampen i Tollådal - pitesamisk	52	54	54	65	11
	Sjøsamisk tun Smørfjord	0	0	0	100	100
15010	Internasjonalt samisk filmsenter	300	609	609	628	19
	Samisk hus på Senja	0	0	0	200	200
	Altta Süda	0	0	0	500	500
15011	Saemien Sijte	0	600	600	800	200
<b>Sum</b>		<b>9 588</b>	<b>11 034</b>	<b>11 384</b>	<b>13 122</b>	<b>1 738</b>

Mål med tilskuddsordningen:

- bevaring og utvikling av et mangfoldig samisk kulturliv i samiske områder

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- samiske kulturhus og kulturformidlingsinstitusjoner, jmf. tabell

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Den samiske befolkningen i områder der kulturinstitusjonene er etablert

Budsjett: Kr 13 122

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

## Samiske festivaler

Tabell Samiske festivaler - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
15100	Riddu Riddu	93	1 011	1 011	1 042	31	3,1 %
15101	Musikkfestivalen i Kautokeino (påskefestivalen)	1 100	1 148	1 148	1 184	36	3,1 %
15102	Markomeannu	49	53	53	719	216	42,9 %
15103	Påskefestivalen i Karasjok	49	463	463	477	14	3,0 %
15104	Sørsamisk kulturfestival	0	0	0	170	170	-
	Alta sami festival	0	0	0	170	170	-
15105	Julevsáme vahkko – Lulesamisk uke	0	0	0	200	200	-
15106	Samisk uke i Tromsø	0	0	0	170	170	-
<b>Sum</b>		<b>2 941</b>	<b>3 125</b>	<b>3 125</b>	<b>4 132</b>	<b>1 007</b>	<b>32,22 %</b>

Mål for tilskuddsordningen:

- Samiske festivaler og samiske uker som synliggjør, formidler og utvikler samisk kultur og urfolkscultur

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Festivaldeltakere og lokalsamfunnet der festivalene og samiske uker avholdes

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Samiske festivaler og uker, jmf tabell samiske festivaler - direkte tilskudd

Budsjett: Kr 4 132 000

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

## Samiske teatre

Teatere - direkte tilskudd

(I 1 000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
15300	Beaivváš Sámi -Našunálateáhter	16 100	17 583	17 583	18 128	545	3,1 %
15301	Áarjelhsaemien Teatere AS	1 640	1 600	1 600	1 942	252	14,9 %
	Forprosjekt teaterbygg Beaivváš Sámi	1 000	500	0	0	0	0,0 %
<b>Sum</b>		<b>18 740</b>	<b>19 773</b>	<b>19 273</b>	<b>20 070</b>	<b>797</b>	<b>4,1 %</b>

Mål for tilskuddsordningen:

- De samiske teatrene fungerer som arenaer for kulturopplevelser og formidling, samt synliggjøring av samisk språk og kultur

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen

- Beaivváš Sámi Našunálateatret og Áarjelsaemien Teater

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Den samiske befolkningen

Budsjett: kr 20 070 000

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

## Samiske Museer

Museer - direkte tilskudd (i 1 000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
15500	Árran Julevsame lulesamisk senter	4 415	4 547	4 547	5 405	948	20,85 %
15501	Saemien Sijte	2 443	2 516	2 516	3 500	984	39,11 %
15503	RidduDuottarMuseat	8 009	8 581	8 581	9 330	749	8,73 %
15504	Tana og Varanger museumssiida	6 314	6 508	6 508	7 198	685	10,7 %
15505	Várdobáiki museum	1 336	1 376	1 376	1 917	541	39,32 %
15506	Senter for nordlige folk AS	1 219	1 256	1 256	1 794	538	42,8 %
<b>Sum</b>		<b>23 736</b>	<b>24 779</b>	<b>24 779</b>	<b>29 234</b>	<b>1 455</b>	<b>18,0 %</b>

Økning til RidduDuottarMuseat øremerkes dokumentasjonssenter Alta-Kautokeino saken i Máze  
Økning til Várdobáiki museum øremerkes dokumentasjonssenter Henrik Kvandal i Ballangen

Mål for tilskuddsordningen:

- De samiske museene bevarer, forvalter og formidler den samiske kulturhistorien

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Samiske museer som fremkommer i tabell over

Målgrupper for tilskuddsordningen:

- Den samiske befolkningen
- Befolkningen i regionene der museene er etablert

Budsjett: kr 29 234 000

## Samiske møteplasser

Tabell Samiske møteplasser- søkerbasert tilskudd (i 1 000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
17300	Samiske Møteplasser	803	1 350	1 350	1 200	-150	-11,11 %
<b>Sum</b>		<b>803</b>	<b>1 350</b>	<b>1 350</b>	<b>1 200</b>	<b>-150</b>	<b>-11,11 %</b>

Mål for tilskuddsordningen:

- Samiske møteplasser som fungerer som arenaer for utvikling og formidling av samisk kultur

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Samiske møteplasser for individer, lag, foreninger
- Sandmark bygdeutviklingselskap i hht. søknad til møteplass i Vilgesvárre

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Befolkningen i regionen der møteplassene fungerer
- Barn og ungdom i skoler og barnehager i nærrområder der møteplassene fungerer

Budsjett:

- Kr 1 200 000

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

#### Prioriteringer for 2013:

- Aktiviteter som bidrar til arenaer for kulturutvikling innenfor ulike kultursjangere

#### KUNST OG KULTURUTØVELSE

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Kulturutøvelse	16 912	14 551	14 551	16 186	1 635	11,2 %
	Samisk kunstneravtale	5 915	6 295	6 295	6 520	225	3,6 %
<b>Sum</b>		<b>22 827</b>	<b>20 846</b>	<b>20 846</b>	<b>22 706</b>	<b>1860</b>	<b>8,9 %</b>

#### Tabell Kulturutøvelse – søkerbaserte tilskudd

Akt.	Benevnelse		RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
17010	Musikk, litteratur og tegneserier	a)	7 463	6 946	6 946	8 723	1 777	25,6 %
17040	Samiske forlag		2 956	2 750	2 750	2 750	0	0,0 %
17100	Kulturtiltak	b)	6 493	4 855	4 855	4 713	-142	-2,9 %
<b>Sum</b>			<b>16 912</b>	<b>14 551</b>	<b>14 551</b>	<b>16 186</b>	<b>1 635</b>	<b>11,2 %</b>

a) For 2013 brukes kr 1 285 000 av avsetning samefolkets fond til litteratur.

b) For 2013 er følgende poster slått sammen; kulturtiltak for barn og unge og andre kulturtiltak, . I dette ligger det kr 250 000 til Ungdomsfond.

#### Tabell Samisk kunstneravtale

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse		RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
19000	Kunsthjelp	a)	700	700	700	700	0	0,0 %
19010	Stipend til samiske kunstnere	a)	2 250	2 450	2 450	2 450	0	0,0 %
19020	Driftsstøtte til kunstnerorg. og Samisk kunstnerråd	a)	1 970	2 150	2 150	2 150	0	0,0 %
19030	Innkjøpsordning av billedkunst og dáiddaduodji	b)	370	370	370	370	0	0,0 %
19040	Fagkonsulenter (Faglig veiledning)	a)	275	275	275	500	225	81,8 %
19050	Visningsvederlag	a)	50	50	50	50	0	0,0 %
19060	Ordning for samisk skjønnlitteratur, samisk musikk og joik og andre forhold	a)	300	300	300	300	0	0,0 %
<b>Sum</b>			<b>5 915</b>	<b>6 295</b>	<b>6 295</b>	<b>6 520</b>	<b>225</b>	<b>3,6 %</b>

a) Disse virkemidlene forvaltes av Samisk kunstnerråd.

b) Denne virkemidlene forvaltes av RidduDuottarMuseat.



## Musikk, litteratur og tegneserier

Prioriteringer i 2013:

- Musikkutgivelser med unge samiske artister
- Moderne og tradisjonell samisk musikkutgivelser
- Musikkutgivelser med tradisjonell joik
- Samiskspråklig skjønnlitteratur med originalmanus på samisk
- Faglitteratur/sakprosa med originalmanus på samisk
- Skjønnlitteratur og faglitteratur/saksprosa oversatt til samisk
- Populær-/verdenslitteratur innen skjønnlitteratur for barn og unge oversatt til samisk
- Lydbøker/digitale utgivelser på samisk for barn og unge
- Lettlest bøker til barn på samisk
- Samiskspråklige tegneserier utgitt på ett av de samiske språkene

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Foretak

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Lyttere av samisk musikk
- Lesere av samiskspråklig litteratur og tegneserier

Mål for tilskuddsordningen:

- Bidra til flere lesere av samiskspråklig litteratur og tekster
- Flere lyttere av samisk musikk

Søknadsfrist er 1. september 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 2 000 000 til musikkutgivelser.
- Kr 6 223 000 til litteratur.
  - Inntil 60 % avsettes til:
    - Skjønnlitteratur med originalmanus på samisk.
    - Populær-/verdenslitteratur innen skjønnlitteratur for barn og unge oversatt til samisk.
    - Digitale utgivelser på samisk innenfor skjønnlitteratur.
      - Inntil 20 % avsettes til faglitteratur/sakprosa med originalmanus på samisk.
      - Inntil 20 % avsettes til lydbøker / digitale utgivelser på samisk for barn og unge.
      - Inntil 20 % avsettes til skjønnlitteratur og faglitteratur/saksprosa oversatt til samisk
- Kr 500 000 til tegneserier.

For øvrig gjelder regelverket for utgivelser av musikk, litteratur og tegneserier.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

## **Samiske forlag**

Strategi:

- Sametinget går i dialog med samiske forlag i hele det samiske bosettingsområdet med målsettinger om å etablere rammeavtaler med disse

Prioriteringer i 2013:

- Samiske forlag

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Foretak

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Aktive samiske forlag med kompetanse i samisk språk og samfunnsforhold.

Skal bidra til:

- Forlag med kompetanse i samisk språk og samfunnsformål.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 1. mars 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 2 750 000.

For øvrig gjelder regelverket for samiske forlag.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

## **Kulturtiltak**

Prioriteringer for 2013:

- arenaer for samisk barne- og ungdomsteater
- samiskspråklig dubbing av filmer, særlig for barn og unge
- produksjon av samiskspråklige multimedieprodukter som spill og DVD
- musikktiltak med barn og unge
- arenaer der samiske barn og unge har et treffsted
- støtte til produksjon av samiske filmer
- digitaliseringsprosjekter av samiske filmer og TV programmer
- frie teatergrupper får støtte til produksjon av samiske stykker og til turnering
- frie revygrupper får mulighet til å utvikle samisk revyarbeid
- støtte til samiske kunstutstillinger i samiske sentre og i offentlige bygninger
- støtte til samiske kulturarrangementer
- artisthonorar, inkl reisestøtte
- duodjetiltak der barn og unge deltar
- støtte til samiske medieproduksjoner
- støtte til samiske idrettsarrangementer
- Verdeprosjekter
- digitale innovasjonsprosjekter (apps, sosiale medier, etc)

Budsjett:

- kr 4 883 000. Av dette øremerkes kr 250 000 til frifond/ungdomsfond for å fremme prosjekter initiert av ungdom og som trenger rask behandlingstid. det øremerkes kr 400.000 til Deanu Mánaidteahter, videre øremerkes kr 300 000 til prosjekter for å fremme og formidle samisk litteratur, samt at det øremerkes kr 300 000 til samiske kirkedager 2013.

### **Samisk ungdomsfond**

Mål for tilskuddsordningen:

- Stimulere til at samisk ungdom selv kan være med på å skape aktiviteter i sitt eget lokalmiljø.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Ungdomsorganisasjoner, ungdomsforeninger og enkelt ungdommer

Kriterier for måloppnåelse:

- Antall gjennomførte prosjekter/tiltak

Tildelingskriterier:

- Åpen søknadsfrist fram til 1. desember 2013 fra Sametingets ungdomsfond.
- Sametinget oppretter et eget søknadsskjema på [www.samediggi.no](http://www.samediggi.no), hvor det er mulig å sende inn søknad og rapport via internett.
- Søknaden skal inneholde beskrivelse av prosjektet/tiltaket som omtaler dets mål og gjennomførbarhet.
- Tildelingen skjer på prosjekter laget av, for og med ungdom. Som ungdom regnes til og med 26 år/ 30 år
- Hver organisasjon/forening/enkeltungdom kan motta støtte for maks. 2 prosjekter årlig

Utbetalingsvilkår:

- Det gis tilskudd på inntil 10 000 som utbetales i sin helhet ved prosjektstart.
  - Prosjektet skal ferdigstilles senest 1 år etter tilskuddsbrevets dato. Ved spesielle tilfeller kan prosjekter få utsatt dato for ferdigstilling inntil 2 år etter tilskuddsbrevets dato, dette må spesielt begrunnes.
  - Hvis prosjektet ikke ferdigstilles innen fastsatt frist bortfaller tilskuddet uten forhåndsvarsel
- Ordningen forvaltes av sametingsrådet som kan delegere forvaltningen til SUPU  
For 2013 avsettes kr 250 000 til Sametingets ungdomsfond

### **Samisk kunstneravtale**

I henhold til Hovedavtalen for kunstneravtale av 19. august 2004 har Sametinget og Samisk kunstnerråd ført forhandlinger om avtale for 2013, gjeldende fra 1.1.2013 til 31.12.2013. Avtalen legges fram for Sametingets plenum for godkjenning, jf. kunstneravtalens artikkel 8.

Sametinget og Samisk kunstnerråd er enige om en økonomisk ramme for bevilgningene over Sametingets budsjett til kunstneravtalen 2013 på kr 6 520 000. Dette tilsvarer en økning på kr 225 000 i forhold til vedtatt kunstneravtale for 2012.

### **Kunstoffond:**

Det avsettes kr 700 000 til ordningen. Midlene forvaltes i henhold til retningslinjene. Partene er enig om at det kan avsettes et beløp fra rammen for å imøtekomme ad-hoc behov.

Stipend til samiske kunstnere:

Det ble oppnådd enighet om kr 2 450 000 til stipendordningene til samiske kunstnere.

Driftsstøtte til samiske kunstnerorganisasjoner og til Samisk kunstnerråd:

Det ble oppnådd enighet om en økonomisk ramme på kr 2 150 000 til driftsstøtte til samiske kunstnerorganisasjoner og Samisk kunstnerråd.

### **Innkjøpsordning for samisk billedkunst og dáiddaduodji:**

Det avsettes kr 370 000 til ordningen som administreres av RiddoDuottarMuseat. Innkjøpt kunst skal plasseres i et fremtidig samisk kunstmuseum. Inntil museet er realisert skal kunsten midlertidig lagres på RiddoDuottarMuseat i Karasjok.

### **Fagkonsulenter (Faglig veiledning):**

Det avsettes kr 500 000 til ordning med fagkonsulenter ved Samisk kunstnerråd.

Fagkonsulentenes overordnede arbeid skal være å fremme samisk skjønnlitteratur, musikk og joik. Ordningen skal evalueres av Samisk kunstnerråd innen 2015.

### **Visningsvederlag:**

Det avsettes kr 50 000 til ordningen. Partene er enig om at visningsvederlaget administreres som stipend til samiske billedkunstnere, kunsthåndverkere og kunstneriske fotografer via Samiske kunstneres og Forfatterens Vederlagsfond. Visningsvederlaget er et vederlag for kunst som er innkjøpt over innkjøpsordningen «billedkunst og duodji» som Sametinget forvalter.

Innkjøpsordning for samisk skjønnlitteratur, samisk musikk og joik:

Det avsettes kr 300 000 kroner til ordningen for 2013.

## **Samisk idrett**

Økonomiske virkemidler

Tabell Samletabell - tilskudd til samisk idrett - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
15200	Sámi Válašállan Lihttu - Norga (SVL-N)	1003	1 033	1 033	1065	32 -	3,1 % -
15201	Sámi spábbaäekčanlihttu (SSL)-Samisk fotballforbund a)	487	1 502	502	0	502 -	100,0 % -
15202	Sámi Válašállan Lihttu (SVL-N)-Arctic Winter Games	150	1 000	1 000	155	845	84,5 %
15203	Sámi Heargevuoddjin-lihttu/Saami Reendeer-Race Federation	207	213	213	220	7	3,3 %
<b>Sum</b>		<b>1 847</b>	<b>2 748</b>	<b>2 748</b>	<b>1 440</b>	<b>-1 308</b>	<b>-47,6 %</b>

a) Samisk fotballforbund kan søke tilskudd under kap.3. Kulturtiltak

## **Samisk idrett**

Tabell: se "Samletabell - tilskudd til samisk idrett" - direkte tilskudd

Mål for tilskuddsordningen:

- Arenaer der samer fra alle områder i Sápmi kan møtes til idrettsaktiviteter og konkurranser.

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Idrettsorganisasjoner og forbund, jmf tabell "Samletabell - tilskudd til samisk idrett".

Målgruppe for tilskuddsordningn:

- Den samiske befolkningen

Budsjett:

- Kr 1 440 000

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for samisk idrett.

Medier

Mål:

- Et mangfold av samiske medier som synliggjør samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Delmål:

- Bygge opp og utvikle samiske medier som bidrar til samfunnsengasjement.

Strategier:

- Gjennom dialog med lokale, regionale og sentrale myndigheter og andre aktører styrke rammevilkårene for samisk medieutvikling.
- Gjennom aktiv virkemiddelbruk bidra til å opprettholde og videreutvikle samiske medier.
- Bidra til en styrking av det samiske medietilbudet for alle samiske språkgrupper.

Skal bidra til:

- Arenaer der samisk språk, kultur og samfunnsliv har en uavhengig stemme, og som er identitetsskapende.

Økonomiske virkemidler

Tabell Samletabell - samisk medietilbud - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
17000	Gába - Samisk kvinneforum	574	591	591	0	-591	-100,0 %
17001	Nuorttanaste	810	984	984	1 015	31	3,2 %
17002	Ungdomsblad Š	1 310	1 349	1 349	1 391	42	3,1 %
17003	Sámis	309	318	318	338	10	3,1 %
17004	Daerpies Dierie/sørsamisk kirkeblad	108	106	106	109	3	2,8 %
17005	Bárjás	0	100	100	108	3	3,0 %
15600	Julev Film AS	0	300	300	600	300	100,0 %
<b>Sum</b>		<b>3 106</b>	<b>3 748</b>	<b>3 748</b>	<b>3 546</b>	<b>-202</b>	<b>-5,4 %</b>

Samisk medietilbud

Tiltak 1: Samisk medietilbud – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Samiske publikasjoner og medier som fremkommer i tabell 5.6.1.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Lesere av samiske publikasjoner.
- Barn og ungdom.

Skal bidra til:

- Et mangfold av samiske publikasjoner som skriftlig arena for alle tre samiske skriftspråk.
- Synliggjøring av samiske språk.

Budsjett:

- Kr 3 546 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for samiske medietilbud.

## 7 Kunnskap

### 7.1 Hovedmål

- Sikre kapasitetsbygging for at den enkelte skal kunne ha kompetanse, kunnskap og ferdigheter for å sikre og utvikle det samiske samfunnet på best mulig måte

Sametingets arbeid med kunnskapsfeltet må, og skal ha det samiske barnet, den samiske eleven og den samiske studenten i sentrum gjennom arbeidet for å styrke, utvikle og sikre kvaliteten i den samiske skolen. Samiske verdier skal ligge til grunn for den samiske skole, og den opplæring som den samiske eleven får i den norske skolen. Opplæringssystemet skal ta utgangspunkt i den samiske eleven og de samiske samfunnenes behov.

Samiske barns rett til å få undervisning i samiske emner, i og på samisk, skal være en grunnpilar i den samiske skole, og det skal gjennomføres i den norske skole på en kvalitetsmessig måte som ivaretar samiske barns utvilsomme rett til å få undervisning i eget språk og i egen historie og kultur. Sametinget skal se til at norske skolemyndigheter besørger at alle elever i norsk skole skal få undervisning om samiske forhold.

Samiske elever og lærere skal ha tilgang på oppdaterte læremidler i og på samisk innenfor hvert fag på hvert klassetrinn gjennom hele opplæringssystemet. Det skal utdannes tilstrekkelig samisklærere slik at samiske elever har tilgang på et likeverdig og kvalitetsmessig undervisningstilbud som andre barn i Norge.

For å sikre at alle får tilgang til opplæring vil Sametinget også arbeide for at det satses på undervisning ved hjelp av informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

Sametinget vil gjennomføre en helhetlig samisk opplæringspolitikk blant annet gjennom intensivering av samarbeidet over riksgrensene når det gjelder planarbeid og læremiddelutvikling. Sametinget skal i et selvbestemmelsesperspektiv beslutte saker som utdanning og opplæring, og skal videre ha anledning til å beslutte innhold og organisering av dette. Urfolkserklæringens (UNDRIP) art. 14 fastslår at urfolk har rett til å etablere og kontrollere egne utdanningsinstitusjoner.

Samiske elever med særskilte behov må sikres et tilpasset opplæringstilbud og spesialpedagogisk bistand basert på samiske verdier.

Sametinget mener at skolenes og barnehagenes fysiske miljøer må tilfredsstillende planverkens krav.

Barnehagen skal være en viktig støtte for hjemmet i arbeidet med overføring av samisk språk og verdier. Sametinget skal sikre samiske barn rett til samisk barnehagetilbud. Alle samiske barn skal ha noe samisk å forholde seg til – uansett hvor i landet de bor. Gjennom tilskuddsordningene som Sametinget har, er det et mål å sikre god kvalitet i barnehagene og samisk innhold. Ved å synliggjøre det samiske i hverdagssituasjoner i barnehager og skoler kan det samiske bli en naturlig del av hverdagen også for andre barn i Norge.

Det er viktig at tradisjonell kunnskap er en sentral del av tilbudet i barnehager, skoler og i høgere utdanningsinstitusjoner.

Sametinget ønsker systematisk satsning på voksenopplæring både gjennom det formelle utdanningssystemet og de samiske studieforbund.

Sametinget vil arbeide for utvikling og styrking av samiskspråklige kompetansemiljø og styrking av forskning om samiskrelaterte tema. Sametinget mener det samiske forskningsmiljøet skal utvikles videre for å i enda større grad være en aktiv del og premissleverandør til samfunnsutviklinga.

Samisk tradisjonskunnskap bør danne en naturlig del av kunnskapsgrunnlaget i samisk forskning og vitenskap. Dette kunnskapsgrunnlaget skal sammen med annen forskning danne fundamentet i forvaltningen av naturressursene i samiske områder. Sametinget har som mål at det skal sikres kapasitets- og kompetansebygging i de samiske samfunnene.

## Økonomiske virkemidler til kunnskap

Tabell Samletabell – kunnskap

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Samiske barnehagetilbud	8 849	9 905	9 905	9 905	0	
	Grunn- og videregående opplæring	2 439	2 900	2 900	3 500	+600	
	Voksenopplæring, høyere utdanning og forskning	3 237	3 660	3 660	5 000	+1 350	
	Tradisjonell kunnskap	1 537	2 450	2 450	2 350	-100	
	Læringsressurser	22 960	22 225	22 225	25 725	+3 900	
<b>Sum</b>		<b>39 022</b>	<b>41 130</b>	<b>41 130</b>	<b>46 880</b>	<b>5 750</b>	<b>7,3 %</b>

### Opplæring, videregående skole og barnehage

Sametingets mål er at opplæringssystemet tar utgangspunkt i det samiske barnet og de samiske unge og har det samiske samfunnets behov i fokus. Den samiske elevens og det samiske samfunnets behov skal gjenspeiles gjennom hele det samiske opplæringssystemet.

Samiske elever har rett til å få undervisning i samiske emner og på samisk. Alle elever skal få undervisning om samiske forhold.

Alle samiske barn skal få tilpasset tilbud om samisk barnehageplass.

## 7.2 Samisk barnehagetilbud

### Hovedmål:

Samiske barn og unge får tilpasset og kvalitetsmessig barnehage og opplæring med utgangspunkt i den samiske elevens og det samiske samfunnets behov.

### Barnehage:

**Mål:** Alle samiske barn skal få innfridd retten til samisk barnehageplass

### Delmål:

- Kommunale myndigheter etablerer flere samiske barnehager
- Det utdannes flere barnehagelærere
- Det utvikles flere pedagogiske hjelpemidler til bruk i samiske barnehager
- De samiske private barnehagene sikres driftsstøtte på linje med kommunale og offentlige barnehager

### Strategier:

- Språkbudmodeller prioriteres
- Det etableres áhkku og áddjá – ordning i barnehager for å sikre videreføring av språk og tradisjonell kunnskap mellom generasjonene
- Samiskspråklige barnehager gis økte tilskudd for bedre å tilpasse barnehageplass for samiske barn
- Det rekrutteres flere samiske barnehagelærerstudenter
- Tildele støtte til barnehager med samisk barnehagetilbud

#### 7.2.1 Økonomiske virkemidler til barnehager



## Samiske barnehager – søkerbasert tilskudd

Tabell 7.3.1 Samletabell - samisk barnehagetilbud - søkerbasert tilskudd (i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
21200	Samisk barnehagetilbud	8 849	9 905	9 905	9 905	0	0,0 %
<b>Sum</b>		<b>8 849</b>	<b>9 905</b>	<b>9 905</b>	<b>9 905</b>	<b>0</b>	<b>0,0 %</b>

### A) Samiske barnehager

#### Mål:

Sikre samiske barn barnehagetilbud fundert på samisk språk og kultur.

#### Tilskuddsmottaker:

Samiske barnehager

**Definisjon:** En samisk barnehage er en barnehage som bygger på samisk språk og kultur som ledes av samiskspråklig pedagogisk personell. De ansatte er samiskspråklige og i barnehagen snakkes det samisk.

#### Målgruppe:

Barn i samiske barnehager

#### Kriterier for måloppnåelse:

- Flere samiske barnehager
- Flere barn i samiske barnehager
- Rapportering i forhold til målsetningene med støtteordningen

#### Prioritering for 2013:

Samiske barnehager

Søknadsfrist er 1.februar 2013, søknader innsendt etter denne fristen tas ikke til realitetsbehandling.

### B) Barnehager med samiske avdelinger

#### Mål for tilskuddsordningen:

- Sikre samiske barn barnehagetilbud som bygger på samisk språk og kultur
- Flere samiske barn lærer og får tilbud om samisk språk og kultur i barnehagen

#### Tilskuddsmottaker:

Barnehager med samisk avdeling

**Definisjon:** Samisk avdeling er en avdeling hvor det fremkommer av vedtektene at driften bygger på samisk språk og kultur.

#### Målgruppe:

Barn i samiske avdelinger

#### Kriterier for måloppnåelse:

- Det opprettes flere samiske avdelinger hvor dette er naturlig
- Flere barn får plass i samiske avdelinger
- Rapportering i henhold til mål for støtteordningen

#### Prioriteringer for 2013:

Barnehager med samisk avdeling.

Søknadsfrist er 1.februar 2013, søknader innsendt etter denne fristen tas ikke til realitetsbehandling.

### **C) Barnehager med tilbud om samisk språkopplæring**

#### **Mål for ordningen:**

Samiske barn får utvikle og tilegne seg samisk språk med støtte fra barnehagen

#### **Tilskuddsmottaker:**

Barnehager med samiske barn

#### **Målgruppe:**

Samiske barn i barnehager

#### **Kriterier for måloppnåelse:**

- Flere samiske barn får språkopplæring
- Kvalitetsmessige tilbud
- Brukertilfredshet

#### **Prioriteringer for 2013:**

Samiske barn får språkopplæring i barnehage

Åpen søknadsfrist er til 15.september 2013, søknader innsendt etter denne fristen tas ikke til realitetsbehandling.

### **D) Pedagogisk utviklingsarbeid og barnehagefaglig nytenkning**

Tilskuddsmottaker for ordningen: Samiske barnehager og barnehager med samiske barn som mottar tilskudd fra Sametinget

**Målgruppe:** Samiske barnehager og barnehager med samiske barn

#### **Kriterier for måloppnåelse:**

- Samisk språkutvikling
- Pedagogisk utviklingsarbeid for å fremme kvalitet, samisk språk og kultur i barnehagene

#### **Prioriteringer i 2013:**

- Utvikling av modeller for samiske språkreir eller språkbud i barnehagene
- Prosjekter som har digitalisering eller teknologisk forankring med målsetning utvikling av barnehagene
- Prosjekter som omhandler samiske verdier og overføring av disse i samiske barnehager

Søknadsfrist er 1.april 2013, søknader innsendt etter denne fristen tas ikke til realitetsbehandling.

### **E) Pedagogisk materiell til samiske barnehager**

#### **Tilskuddsmottaker:**

- Samiske barnehager
- Samiske barnehagefaglige kompetansemiljøer

#### **Målgruppe:**

Samiske barn og barnehagelærere i samiske barnehager

#### **Prioriteringer for 2013:**

- Snakkepakke for samiske barnehager
- Samiske «pek og si programmer» til bruk på I-pad på nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk

Søknadsfrist er 1.april 2013, søknader innsendt etter denne fristen tas ikke til realitetsbehandling.

## 7.2.2. Rekruttering av samisktalende personell til samiske barnehager og barnehager med samiske barn

**Mål:** Økt antall samisktalende ansatte i samiske barnehager og barnehager med samiske barn

**Delmål:**

- Rekruttering av samisktalende barnehagelærere
- Sikre at flere av de samisktalende ansatte i barnehagene gjennomfører barnehagelærerutdanning
- Øke andelen menn i samiske barnehager

**Tilskuddsmottakere:**

- Studenter ved høyskoler og ansatte i samiske barnehager eller barnehager med samiske barn

**Kriterier for måloppnåelse:**

- Antall studenter
- Antall ansatte i samiske barnehager eller barnehager med samiske barn

**Prioriteringer for 2013:**

- Stipend til barnehagelærerutdanning, etter- og videreutdanning for pedagogisk personell i samiske barnehager og barnehager med samiske barn.

Tilskuddet er ført opp i tabellen for stipender til høyere utdanning jfr.7.4.1.

## 7.3 Grunn- og videregående opplæring

Sametingets mål er at opplæringssystemet tar utgangspunkt i det samiske barnet og samisk ungdom og har det samiske samfunnets behov i fokus. Den samiske elevens og det samiske samfunnets behov skal gjenspeiles gjennom hele det samiske opplæringssystemet.

Samiske elever har rett til å få undervisning i samiske emner og på samisk. Alle elever skal få undervisning om samiske forhold. En helhetlig samisk opplæringspolitikk sikres gjennom intensivering av samarbeidet over riksgrensene når det gjelder planarbeid og læremiddelutvikling.

Samletabell Grunn- og videregående opplæring (i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Stipend for elever i videregående opplæring	2439	2400	2400	3 000	600	
	Tradisjonell kunnskap, samisk utmarksbruk	0	500	500	500	0	0%
<b>Sum</b>		<b>2439</b>	<b>2900</b>	<b>2900</b>	<b>3500</b>	<b>600</b>	

Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen- søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
Tradisjonell kunnskap og samisk utmarksbruk i grunnskolen	0	500	500	500	0	0,0 %
<b>Sum</b>	<b>0</b>	<b>500</b>	<b>500</b>	<b>500</b>	<b>0</b>	<b>0,0 %</b>

Stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole (i 1000 kr)

Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
Stipend for elever med samisk i fagkretsen i vgs.	2 439	2 400	2 400	3 000	+ 600	
<b>Sum</b>	<b>2 439</b>	<b>2 400</b>	<b>2 400</b>	<b>3 000</b>	<b>+ 600</b>	<b>0,0 %</b>

### Samisk skoleutvikling i grunnskole og videregående skole

**Hovedmål:** Samiske barn og unge får tilpasset og kvalitetsmessig opplæring med utgangspunkt i den samiske elevens og det samiske samfunnets behov.

#### Delmål:

- Alle samiske barn får oppfylt sin rett til opplæring i og på samisk språk
- Alle elever skal få undervisning om samiske forhold
- Samiske elever med særskilte behov får tilpasset opplæringstilbud og spesialpedagogisk bistand basert på samiske verdier.
- Samiske elever og lærere har tilgang på oppdaterte læremidler på samisk innenfor hvert fag på hvert klassetrinn gjennom hele opplæringssystemet.
- Det utdannes flere lærere med kompetanse i samisk språk og kultur
- Alle lærere skal ha kunnskaper om samiske forhold
- Sikre at styringsdokumentene ivaretar det samiske perspektivet i opplæringen
- Samiske tradisjoner, språk og verdier formidles gjennom et helhetlig opplæringsystem

#### Strategier:

- Samiske barns rett til undervisning i og på samisk gjennomføres fullt ut
- Rammevilkårene for samisk opplæring må styrkes ved at elevene gis opplæring etter deres språknivå
- Undervisningen tilpasses gjennom nettbaserte læremidler og etablering av felles læringsplattform for alle
- Det utvikles og implementeres sterke språkmodeller for undervisning av elever med samisk som andrespråk som bidrar til at disse elever blir funksjonelt tospråklig
- Det legges til rette for grenseoverskridende samarbeid mellom samiske skoler
- Det etableres ordninger for økt bruk av språkarbeidere i skolen
- Det samiske spesialpedagogiske støttesystemet styrkes
- Arbeide for en overordnet avtale med Kommunenes Sentralforbund (KS) for å sikre styrkede refusjonssatser for undervisning i samisk slik at samiske elever får et kvalitetsløft
- Senter for samisk i opplæringen må sikres finansiering slik at det blir ett permanent nasjonalt ressurscenter
- Styrke skolen og opplæringen med større grad av tradisjonell kunnskap

- Samiske barn og unge skal sikres en skolehverdag fri for mobbing, rasisme og trakassering
- Skole-hjem samarbeidet styrkes
- Informere om retten til opplæring i og på samisk

**Kriterier for måloppnåelse:**

- Brukertilfredshet
- Antall barn som har undervisning i og på samisk
- Tilstrekkelig samisk lærerdekning

**7.3.1 Tradisjonell kunnskap, samisk utmarksbruk i grunnskolen og samiske verdier - søkerbasert**

Tradisjonell kunnskap, samisk utmarksbruk og prosjekter som omhandler samiske verdier er viktige for å sikre innhold og kvalitet i grunnopplæringen.

**Mål:**

Sikre overføring av tradisjonell kunnskap, samisk utmarksbruk og overføring av samiske verdier i grunnopplæringen.

**Tilskuddsmottakere:**

Skoleeiere

**Målgruppe:**

Samiske elever

**Kriterier for måloppnåelse:**

- Det gjennomføres prosjekter som har som målsetning å formidle tradisjonell kunnskap, utmarksbruk og samiske verdier i grunnopplæringen

**Prioriteringer for 2013:**

- Prosjekter som omhandler tradisjonell naturbruk og samiske verdier i denne sammenheng
- Prosjekter som omhandler bærekraftig ressursbruk og miljø

**Videregående opplæring:**

- De samiske videregående skolene utvikles til nasjonale ressurs- og kompetansesentra for samisk videregående opplæring
- Det opprettes videregående opplæringstilbud for samiske elever i alle samiske språkområder
- Stipend for elever med samisk i fagkretsen på videregående skole økes
- Opplæringsloven blir revidert for å gi samiske elever rett til videregående opplæring på samisk
- Regionale videregående skoler, i samarbeid med fylkeskommuner, får bygget opp et samisk innhold i sine fagtilbud

- Forvaltningsansvaret for de samiske videregående skolene overføres Sametinget
- Fagopplæringstilbud i reindrift, duodji, næringskombinasjoner og naturbruk styrkes og sikres
- Samisk som første- eller andrespråk på videregående skole skal gi ekstrapoeng ved opptak til høyere utdanning
- Det utarbeides oversikt over samiske skole-/studietilbud og stipender for samiske elever/studenter som tilgjengelig gjøres gjennom vilbli.no og på utdanning.no
- Det etableres grenseoverskridende samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner på videregående nivå
- Det utredes og iverksettes tiltak som bidrar til å redusere antall bortvalgselever blant samisk ungdom, f.eks. ved at verddebearašortnet/vertskapsfamilie ordningen styrkes og videreføres
- Rammevilkårene for opplæring i samisk må styrkes slik at elevene blir gitt opplæring etter deres språknivå.

### 7.3.2 . Stipender for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole

Stipend for elever med samisk i fagkretsen i videregående skole

(i 1000 kr)

Akt. Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
Stipend for elever med samisk i fagkretsen i vgs.	2 439	2 400	2 400	3 000	600	25,0 %
<b>Sum</b>	<b>2 439</b>	<b>2 400</b>	<b>2 400</b>	<b>3 000</b>	<b>+ 600</b>	<b>25,0 %</b>

#### Mål:

Stimulere til at flere elever i videregående skole velger samisk på høgest mulige nivå

#### Tilskuddsmottakere:

Heltidselever som får undervisning i samisk språk som del av den videregående opplæring

#### Kriterier for måloppnåelse:

Økning i antallet elever som velger samisk språk som del av fagkretsen i videregående opplæring i 2013

#### Prioritering 2013:

- Stipend til heltidselever i videregående opplæring som har samisk språk i fagkretsen.

For øvrig gjelder regelverket for stipend for elever med samisk i fagkretsen.

Søknadsfrist 1.februar 2013, søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

## 7.4 Voksenopplæring, Høyere utdanning og forskning

### Innledning:

Voksenopplæring er sentralt i den samiske samfunnsbyggingen. Gjennom voksenopplæringstilbud styrkes den samiske

kulturen, språket og samfunnsutviklingen generelt.

Det moderne samfunnet er et kompetansesamfunn. Høgere utdanning er derfor et sentralt område i forhold til enkeltmenneskets muligheter og det samiske samfunnets kapasitetsutvikling. Forskning for samiske samfunn omfatter en forskning hvor de samiske samfunns behov og kompetanse settes inn i en større sammenheng.

Tabell 7.5.1 Samletabell – Voksenopplæring, høyere utdanning og forskning

(i 1000 kr)

Akt. Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
Voksenoppl., høyere utdanning og forskning	3 237	3 650	3 650	5 000	+ 1 850	0,0 %
<b>Sum</b>	<b>3 237</b>	<b>3 650</b>	<b>3 650</b>	<b>5 000</b>	<b>+ 1 850</b>	<b>0,0 %</b>

#### Mål:

##### Hovedmål:

Samiske voksne sikres tilgang til tilpasset voksenopplæring og høyere utdanning i tråd med behovene i de samiske samfunnene. Det satses på samisk forskning i de høgere utdanningsinstitusjonene.

##### Delmål:

- Kunnskap om samiske forhold skal inngå i profesjons- og grunnutdanninger på alle høyskoler og universiteter
- Det sikres en systematisk satsning på voksenopplæring både gjennom det formelle utdanningssystemet og de samiske studieforbundene, et helhetlig program for samisk språkrøkt
- Samisk tradisjonskunnskap bør danne en naturlig del av kunnskapsgrunnlaget i samisk forskning og vitenskap
- Kunnskap om samiske forhold skal inngå i profesjons- og grunnutdanninger på alle høyskoler og universiteter
- Arbeide for at Sámi Allaskuvla får dispensasjon for kvantitetskravene hos NOKUT for først å utvikles til en vitenskapelig høyskole og deretter til et urfolksuniversitet
- Senter for samisk i opplæringen må sikres finansiering slik at det blir ett permanent nasjonalt ressurscenter
- Sikre et permanent tilbud om samisk tolkeutdanning
- Samisk foreldreorganisert arbeid sikres økonomisk støtte for at samisk foreldrenettverks paraplyorganisering
- Samiske barn og unge skal sikres en skolehverdag fri for mobbing, rasisme og trakassering
- Arbeidet med utvikling av læremidler tilpasset samiske elever styrkes gjennom økte
- bevilgninger
- Digitale læremidler og temahefter prioriteres
- Det legges til rette for at lærere kan frikjøpes for å jobbe med læremiddelutvikling

##### Strategier:

- Det rekrutteres til samisk allmenn- og barnehagelærerutdanning, blant annet gjennom stipendordninger og desentraliserte studietilbud
- Flere velger høyere utdanning innen samisk språk, gjennom bedre studietilbud og stipendordninger
- Det finnes etter- og videreutdanningstilbud tilpasset behovene i samisk skole, slik som språkmetodikk, fjernundervisnings- og læremiddelpedagogikk
- Det finnes gode finansieringsordninger for samisk forskning, og det forskningsetiske arbeidet styrkes gjennom utvikling av forskningsetiske reglementer
- Det sikres samisk representasjon i de regionale etiske komiteene
- Det sikres samisk representasjon i styrene for de høgere utdanningsinstitusjoner som forsker for samisk samfunnsutvikling
- Institusjoner med ansvar og oppgaver innenfor samisk høyere utdanning og forskning styrkes og stimuleres til samarbeid
- Dokumentert samisk tradisjonskunnskap anerkjennes som grunnlag

## Økonomiske virkemidler

Tabell Samletabell - Høyere utdanning og forskning

(i 1000 kr)

Akt. Benevnelse	RR				+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	2011 Bud	2012 Rev	2012 Bud	2013		
Kvalifiserings- og rekrutteringsprogram	800	800	800	2 000	+ 1 200	0,0 %
Stipend for høyere utdanning	2 431	2 350	2 350	3 000	+ 650	0,0 %
<b>Sum</b>	<b>3 237</b>	<b>3 650</b>	<b>3 650</b>	<b>5 000</b>	<b>+ 1 850</b>	<b>0,0 %</b>

### 7.4.1 Stipender til studenter som tar høyere utdanning – søkerbaserte tilskudd

Stipend til studenter som tar høyere utdanning

Mål:

Sikre flere samisktalende fagfolk

Tilskuddsmottakere

Studenter i høyere utdanning

Kriterier for måloppnåelse:

Økning i antallet studenter som mottar stipender innenfor områder som prioriteres for 2013

Prioriteringer for 2013:

- Stipender til lærerstudenter, førskolelærere og andre som studerer fag og emner som kan inngå i en lektorutdanning
- Studenter som tar høyere utdanning i de samiske språkene
- Videreutdanningskandidater som tar videreutdanning innenfor emnene eldreomsorg, rusomsorg eller psykisk helsearbeid
- Høyere utdanning for tolker og translatører
- Høyere utdanning innen læremiddelpedagogikk
- Samer som tar utdanning til kirkelige stillinger

### 7.4.2 Kvalifiserings- og rekrutteringsprogram

Mål for tilskuddsordningen:

- Samiske voksne skal få tilbud om videreutdanning i samisk språk

Tilskuddsmottaker for ordningen:

- Sámi Allaskuvla

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Voksne som gjennomfører videreutdanning i samisk

Kriterier for måloppnåelse:

- Det lyses ut og gjennomføres videreutdanningstilbud i samiske områder

## 7.5 Tradisjonell kunnskap

Mål:

- Sikre og dokumentere tradisjonell kunnskap for fremtiden slik at vår kollektive kulturarv føres videre både innenfor opplæringssystemet og for forskningsformål

Delmål:

- Metodikk for innsamling, formidling og videreføring av tradisjonell kunnskap er utviklet og godt kjent og benyttet i hele utdanningsystemet på alle nivåer



- Sikre at det arbeides med prosjekter som har fokus på tradisjonell kunnskap både i sør-, lule- og nordsamisk område

Strategier:

- Etablering av kompetansesenter for samisk naturbruk
- Prosjektstøtte til prosjekter som har fokus på tradisjonell kunnskap

Kriterier for måloppnåelse:

- Kompetansesenter for samisk naturbruk er etablert
- Antall prosjekter som fullføres hvor fokuset er tradisjonell kunnskap

Økonomiske virkemidler

Samletabell - Tradisjonell kunnskap

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
	Kompetansesenter for samisk naturbruk	0	500	500	500	0
	Systematisk kartlegging av tradisjonell kunnskap	200	650	650	1 000	+350
	Tradisjonell kunnskap	1337	1 300	1 300	850	-450
<b>Sum</b>		<b>1 537</b>	<b>2 450</b>	<b>2 450</b>	<b>2 350</b>	<b>-150</b>

Tabell Kompetansesenter for samisk naturbruk - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
	Sámi Allaskuvla	0	500	500	500	0
<b>Sum</b>		<b>0</b>	<b>500</b>	<b>500</b>	<b>500</b>	<b>0</b>

Tabell Systematisk kartlegging av tradisjonell kunnskap - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	
	Sámi Allaskuvla	a)	200	650	650	1 000	+ 350
<b>Sum</b>		<b>200</b>	<b>650</b>	<b>650</b>	<b>650</b>	<b>0</b>	

a) For 2013 brukes kr 650 000 av avsetning samefolkets fond.

Tabell Tradisjonell kunnskap - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	
	Tradisjonell kunnskap	a)	1 337	1 300	1 300	850	-450
<b>Sum</b>		<b>1 337</b>	<b>1 300</b>	<b>1 300</b>	<b>850</b>	<b>-450</b>	

a) For 2013 brukes kr 850 000 av avsetning samefolkets fond.

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

## 7.6 Læringsressurser

Mål:

Det er tilgjengelig kvalitative samiske læringsressurser i henhold til rammeplan for barnehagens innhold og gjeldende læreplanverk

Delmål:

Oppdaterte kvalitetsmessige læremidler finnes for alle trinn, i alle fag og i barnehagene

Strategier

- Nyutvikling av læremidler, pedagogisk materiell og multifunksjonelle læremidler
- Satsning på digitale læringsressurser
- Læremiddelportalen Ovttas videreutvikles

Samletabell - læringsressurser

(i 1000 kr)

Akt. Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
Sørsamisk læremiddel- og terminologiutvikling	0	0	0	1 000	1 000	-
Utvikling av læringsressurser	16 183	14 725	14 725	18591	4 266	29,9 %
Læringsressurser - prosjekter i egen regi	6 777	7 500	7 500	6 134	-1 500	-20,0 %
<b>Sum</b>	<b>22 960</b>	<b>22 225</b>	<b>22 225</b>	<b>25725</b>	<b>3 900</b>	<b>17,5 %</b>

Tabell Sørsamisk læremiddel- og terminologiutvikling - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt. Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
Sámi allaskuvla	0	0	0	1 000	1 000	-
<b>Sum</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1 000</b>	<b>1 000</b>	<b>-</b>

### 7.6.1 Tiltak 1: Sørsamisk læremiddel- og terminologiutvikling – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker:

Sámi Allaskuvla.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Befolkningen i det sørsamiske området.

Skal bidra til:

- At det sørsamiske kompetansemiljøet ivaretas og sikres rammevilkår for fremtidig drift og utvikling.

Budsjett:

- Kr 1 000 000

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for sørsamisk læremiddel- og terminologiutvikling

## 7.6.2. Utvikling av læringsressurser

Utvikling av læringsressurser - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt. Benevnelse		RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
21000 Utvikling av læringsressurser	a)	16 183	14 725	14 725	19 125	4 400	19,7 %
<b>Sum</b>		<b>16 183</b>	<b>14 725</b>	<b>14 725</b>	<b>19 125</b>	<b>2 900</b>	<b>19,7 %</b>

a) Kr 1 400 000 er overført fra oppfølging av Regjeringens handlingsplan for samiske språk og kr 1 500 000 overført fra samisk læremiddelportal.

For 2013 er følgende poster slått sammen: ordinære læremidler til grunnopplæringen, særskilte tilrettelagte

Ordinære læremidler for grunnopplæringen – søkerbasert tilskudd

Ordinære læremidler for grunnopplæringen

Mål for tilskuddsordningen:

Utvikle oppdaterte samiske læremidler i henhold til kunnskapsløftet

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Samiske forlag og andre fagmiljøer som tilvirker læremidler for grunnopplæringen

Målgrupper for ordningen:

- Elever i grunnopplæringen
- Lærere som arbeider med grunnopplæringen

Mål og kriterier for måloppnåelse:

- Antall utgivelser av samiske læremidler for 2013
- Prioriteringer for 2013:
- Nyopptrykk, fornying og revidering av eksisterende læringsressurser for barnehager
- Læringsressurser som dekker natur, miljø og teknikk i rammeplan for barnehager
- Nordsamisk som førstespråk: heldekkende læreverk for 5.-7. årstrinn
- Lulesamisk som førstespråk: utvikle, eventuelt oversette og tilpasse, læringsressurser for videregående opplæring
- Sørsamisk som førstespråk: Temahefter innen språklære, eventuelt grunnbok for ungdomstrinnet og for videregående opplæring
- Samfunnsfag: Heldekkende læreverk for 1.-4. årstrinn
- Digitalt læremiddel på nord-, lule- og sørsamisk som omfatter minst tre fag og er etter samisk læreplanverk
- Nyopptrykk, fornying og revidering av eksisterende læringsressurser( for grunnopplæring)
- Særskilt tilrettelagte læringsressurser basert på innrapporterte, individuelle behov
- Særskilt tilrettelagte læringsressurser innen områdene syns-, hørsels-, matematikk- og lese/skrivevansker og språk, kommunikasjon og sammensatte lærevansker
- Kartleggings- og veiledningsmaterieell, spesielt i tilknytning til autismefeltet
- Spesialpedagogiske og multifunksjonelle læremidler på nord-, lule- og sørsamisk

## 7.6.2. Læringsressurser- prosjekter i egen regi

Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
Oversetting og tilpasning av læreverk	4 000	4 000	4 000	4 000	0
Samisk læremiddelportal – Ovttas- Aktan- Aktesne a)	2 777	3 500	3 500	2 000	-1 500
	<b>6 777</b>	<b>7 500</b>	<b>7 500</b>	<b>6 000</b>	<b>-1 500</b>

### 7.6.2.1 Bearbeiding og oversetting av læremidler

Bearbeiding og oversetting av læremidler

Bevilgninger i henhold til sak 21/08 Sametingets strategiske plan for læremiddelutvikling 2009-2012 og i henhold til inngåtte avtaler om oversetting av læremidler i matematikk på nord-, lule- og sørsamisk. Ordningen omfatter også utvikling av terminologi.

#### 7.6.2.2 Samisk læremiddelportal – Ovttas- Aktan- Aktesne

Tiltak 4: Samisk læremiddelportal – Ovttas- Aktan- Aktesne - prosjekt i egen regi.

Prosjektet er en oppfølging av Sametingets strategiske plan for læremiddelutvikling 2009-2012.

Prosjektet tar høyde for å utvikle nettbaserte tjenester for samiske læringsressurser og skal tilby tre basistjenester:

- Nettportal for informasjon om samiske læremidler.
- Publiseringstøytøy for digitale læremidler.
- En samisk delingsarena.

Sametinget, i samarbeid med Senter for IKT i utdanningen, er i gang med alle 3 fasene i prosjektet. Prosjektet er forsinket på grunn av flere årsaker. Prosessen med å sikre prosjektet permanent drift er i gang, og vi ser at det er behov for mer tid for å få til en god overlevering av læremiddeltjenesten til institusjonen som skal ta over driften. Det er samtidig svært viktig å opprettholde aktivitet i prosjektet. Dette for å kunne tilby den tjenesten som Ovttas-Aktan-Aktesne skal tilby i henhold til prosjektplanen. Driften av portalen skal sikres for 2013, og gjøres om til permanent ordning fra og med 2013. Sametinget arbeider mot departementet for å sikre forutsigbar finansiering av Ovttas.

Skal bidra til:

- Nettbaserte tjenester for samiske læringsressurser.

## 8 Bibliotek

### 8.1 Hovedmål

- Samisk bibliotektilbud.

Sametingets målsetning er at samene skal ha et godt bibliotektilbud både når det gjelder tilgjengelighet og tilgang på samisk litteratur.

De samiske bokbussene bidrar til bedre bibliotektenester i samiske områder, og er derfor et viktig tillegg til andre biblioteker.

Sametinget har som mål at de samiske bokbussene skal bidra til tilgjengelige samiske bibliotektenester i samiske områder.

### 8.2 Økonomiske virkemidler til bibliotek

Tabell Samletabell - Bibliotek (i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
	Samiske bokbussar	a) 9 475	7 184	7 184	8 455	1 271	17,7 %
<b>Sum</b>		<b>9 475</b>	<b>7 184</b>	<b>7 184</b>	<b>8 455</b>	<b>1 271</b>	<b>17,7 %</b>

a) Under kolonnen for RR 2011 ligger også regnskapstall for investering av samisk bokbussar gjort i 2011 på kr 2 500 000.

### 8.3 Sametingets bibliotek

#### Mål:

- Samisk bibliotektilbud i samiske områder.

#### Målgruppe:

- Samiske brukere, skolebibliotek, skoler, barnehager og øvrig befolkning

#### Prioriteringer:

- Sametingets virkemidler brukes til drift av bokbussar i samiske områder for å tilgjengeliggjøre samiske utgivelser for det samiske folket.
- Samarbeide med institusjoner for å fremme det samiske bibliotektilbudet.

### 8.4 Samiske bokbussar

Tabell Samletabell - Samiske bokbussar - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12	Avvik i %
15400	Karasjok	574	591	591	609	18	3,0 %
15401	Porsanger	574	591	591	609	18	3,0 %
15402	Kautokeino	258	266	266	274	8	3,0 %
15403	Tana/Nesseby	1 582	1 629	1 629	1 679	50	3,1 %
15404	Kåfjord	731	753	753	776	23	3,1 %
15405	Lulesamisk	1 362	1 403	1 403	1 446	43	3,1 %
15406	Sørsamisk	1 594	1 642	1 642	1 693	51	3,1 %

15407	Sør-Troms	300	300	300	569	260	84,1 %
15408	Sør-Trøndelag	0	0	0	800	800	-
<b>Sum</b>		<b>6 975</b>	<b>7 184</b>	<b>7 184</b>	<b>8 455</b>	<b>1 271</b>	<b>17,7 %</b>

Budsjett:

- Kr 8 455 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for samiske bokbusser.

## 9 Areal, verdiskaping og miljø

Sametinget registrer den økte oppmerksomhet mot nordområdene som gir økt press på våre områder, men også økte muligheter. Sametinget ønsker å oppmuntre til initiativ som skaper grunnlag for et variert nærings- og samfunnsliv. Sametingets areal, verdiskapning og miljøpolitikk baserer seg på at disponeringen av områdene og ressursene skal være bærekraftig for våre ufødte etterkommere, slik at også disse skal kunne høste av våre naturgitte fortrinn.

Tradisjonelt har vi samer livnært oss av naturen, og naturbaserte næringer utgjør fortsatt en viktig del av sysselsettingen og verdiskapningen i de samiske områdene. For å møte utfordringene med nye nærings og miljø tilpasninger er det en viktig oppgave å utvikle jobbtillbud for ungdom med høy kompetanse og særskilt legge til rette for kvinnelige arbeidsplasser i samiske områder.

Flere og flere samer bosetter seg eller vokser opp i byer og tettbygde strøk. Like viktig er det å gi disse et samisk livsgrunnlag, både kulturelt, sosialt og yrkesmessig.

For Sametinget er det selvsagt at det økologiske perspektivet og kravet om bærekraftig utvikling skal utgjøre fundamentet i all fremtidig politikk når det gjelder forvaltning av naturen.

### 9.1 Hovedmål

Sametingets politikk for områdene areal, verdiskapning og miljø vil basere seg på en kunnskapsbasert tilnærming, hvor økte kunnskaper og ny viten, sammen med tradisjonell kunnskap, skal danne grunnlaget for et fremtidsrettet næringsliv, som skal styrke samiske lokalsamfunn som arnesteder for samiske verdier og livsutfoldelse.

Samiske områder, med våre naturgitte fortrinn, rike fornybare og ikke fornybare ressurser, har et stort utviklingspotensiale, hvor en tradisjonell og ny kunnskap og rettigheter vil måtte være bæresteinene for næringsutviklingen.

Undersøkelser viser at næringsutviklingen i samiske områder står over for omfattende utfordringer, samiske sentra blir gjerne beskrevet som norsk utkant preget av tap av arbeidsplasser, skole og butikk. Næringslivet viser en dreining mot tjenesteytende næringer og strukturendringene i primærnæringene går mot færre og større enheter. Dette er en stor utfordring fordi politikken og tiltakene som føres av statlige myndigheter, Innovasjon Norge og andre finansierer påvirker utviklingen i samiske områder i stor grad. Flere og flere samer bosetter seg eller vokser opp i byer og tettbygde strøk.

For Sametinget vil det være avgjørende å styrke rettighetsdelen i forhold til ressursene i samiske

områder, slik at disse kommer det samiske samfunnet til gode. Gjennom å styrke og sikre områderettighetene til lands og til havs mener vi dette vil bidra til å sikre næringsutviklingen i våre områder og bidra til at eksisterende kunnskap videreføres og utvikling av ny kunnskap vil finne sted. Dette vil danne grunnlag for forutsigbarhet for primærnæringene, industriell virksomhet og nye næringer.

Sametingets hovedmål for næringsutviklingen er en kunnskapsbasert næringsutvikling, hvor tradisjonell kunnskap sammen med ny viten skal danne grunnlaget for et fremtidsrettet næringsliv som skal styrke samiske lokalsamfunn som arnesteder for samiske verdier og livsutfoldelse.

For Sametinget er det en stor utfordring å gjøre vår politikk målbar i forhold til det virkemiddelapparatet Sametinget rår over. Det er derfor viktig at Sametinget utarbeider kriterier for å kunne måle effekten av politikken og de tiltak som Sametinget igangsetter alene eller i samarbeid med andre.

Sametinget ønsker å oppnå hovedmålet ved å satse på fem innsatsområder:

- Kunnskapsbasert næringsutvikling**
- Variert næringsliv i de samiske samfunn**
- Kulturen som basis for næringsutvikling**
- Rettighetsbasert næringsutvikling**

## 9.2 Økonomiske virkemidler

### Utvikling av arktiske naturnæringer

Samletabell Økonomiske virkemidler til Areal, verdiskapning og miljø

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Kunnskapsbasert næringsutvikling	2 800
Variert næringsliv i de samiske samfunn	9 907
Kultur som basis for næringsutvikling	17 832
Rettighetsbasert næringsutvikling	2 750
Utvikling av arktiske naturnæringer	10 243
<b>Sum</b>	<b>43 532</b>

## 9.3 Kunnskapsbasert næringsutvikling

### Mål

Utvikle en kunnskapsbasert næringsutvikling, hvor tradisjonell kunnskap sammen med ny viten skal danne grunnlaget for et fremtidsrettet næringsliv som skal styrke samiske lokalsamfunn som arnesteder for samiske verdier og livsutfoldelse.

### Delmål

- Flere nyetableringer med høyere kunnskap om forretningsdrift
- Økt kunnskap om egen næring
- Bidra til økt samarbeid mellom forskningsmiljøer og næringsdrivere

- Økt nyskaping, vekst og fornying gjennom FoU-virksomhet

### Strategier

- Bidra til samarbeid mellom tradisjonell kunnskap og forskning
- Legge til rette for kompetanseheving for næringsdrivere i forhold til egen virksomhet
- Nærmere samarbeid med forsknings- og utdanningsinstitusjoner
- Nærmere samarbeid med store næringsaktører i samiske områder
- Samarbeide med Innovasjon Norge for å øke nyskapingen i samiske områder
- Bidra til kompetanse om nyetableringer
- Bidra til utvikling av egen matkultur (Arktisk mat)
- Etablere stipend og driftsstøtte ordninger for personer/bedrifter i oppstartfasen

### Kriterier for måloppnåelse

- Flere næringsetableringer i de samiske samfunn
- Økt grad av forskning knyttet til næringslivet i det samiske samfunn
- Videre spekter av matprodukter og økt omsetning av kvalitetsmatprodukter
- Økt kompetanse i næringslivet om produktutvikling, markedet og bedriftsøkonomi
- Flere og utvidede tilbud knyttet opp mot reiseliv med samisk innhold og kultur

Samletabell 9.3.1 Kunnskapsbasert næringsutvikling

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Kontakt med forskningsmiljø, tradisjonsbærere, næringsaktører, nettverk og finansieringsaktører	400
Verdiskapning, etableringsstipend, kompetanseheving og oppfølging	2 100
Ungdomsbedrifter - ungt entreprenørskap	300
<b>Sum</b>	<b>2 800</b>

### Prioriteringer for 2013:

#### Administrative oppgaver:

Tiltak: Igangsette arbeidet med å vurdere å etablere et samisk innovasjonsprogram med mål om å stimulere til næringsinnovasjoner og styrke fremveksten av nye kunnskapsbaserte næringer.



## Målgruppe

Næringsutøvere i det samiske samfunn

## Budsjett:

Administrative kostnader

## Tiltak: Kontakt med forskningsmiljø, tradisjonsbærere, næringsaktører, nettverk og finansieringsaktører

Tabell 9.3.1.1 Kontakt med forskningsmiljø, tradisjonsbærere, næringsaktører, nettverk og finansieringsaktører

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Kontakt med forskningsmiljø, tradisjonsbærere, næringsaktører, nettverk og finansieringsaktører	400
<b>Sum</b>	<b>400</b>

## Prioriteringer 2013:

- Bidra til økt forskning på samisk nærings- og samfunnsliv
- Nettverksbygging mellom de ulike aktører for å fremme næringsutvikling
- Nærmere dialog med større næringsaktører i nordområdene
- Igangsetting av eget prosjekt, hvordan kan egen tradisjonskunnskap utvikles for utvidet næringsvirksomhet
- Oppsøkende virksomhet mot selskaper for å kartlegge behov for investeringer og kompetanseoppbygging
- Igangsette samarbeidsprosjekter for utvikling mellom nærings- og finansieringsaktører
- Følge opp samarbeidsavtalen med Innovasjon Norge
- Følge opp samarbeidsavtalene med fylkeskommunene
- Utvikle møtested med kommuner og fylkeskommuner for næringsutvikling
- SIVA

## Målgruppe

- Forskningsinstitusjoner og samiske institusjoner
- Større næringsaktører som operer i nord
- Næringsaktører, etablerere og finansieringsaktører
- Kommuner og fylkeskommuner

**Skal bidra til:**

- Økt samarbeid mellom forskning- og næringsaktører
- Mer målrettede virkemiddelordninger
- Nettverksbygging
- Næringsutviklingsprosjekter i det samiske samfunn

**Budsjett:**

- Kr 400 000 samt administrative kostnader

**Tiltak: Etableringsstipend, kompetanseheving og oppfølging**

Tabell 9.3.1.2 Etableringsstipend, kompetanseheving og oppfølging

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Verdiskapning, etableringsstipend, kompetanseheving og oppfølging	2 100
<b>Sum</b>	<b>2 100</b>

**Prioriteringer 2013**

- Høyere kompetanse om forretningsdrift og egne produkter
- Driftsstøtte til nyetablerere
- Økt entreprenørskap blant unge og kvinner

**Målgruppe:**

- Unge og kvinnelige etablerere
- Etablerere som mottar støtte fra Sametinget
- Nettverksbyggere

**Skal bidra til:**

- Høyere antall nyetableringer i det samiske samfunn
- Skape livsdyktige arbeidsplasser
- Stipend og driftsstøtte til nyetablerere
- Bredere produktspekter.
- Økt nyskaping, vekst og fornying.
- Flere nyetableringer.

**Budsjett:**

- Kr 2 100 000

For øvrig gjelder regelverket for verdiskaping.

**Tiltak: Ungdomsbedrifter - ungt entreprenørskap**

Tabell 9.3.1.3 Ungdomsbedrifter - ungt entreprenørskap

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Ungdomsbedrifter - ungt entreprenørskap	300
<b>Sum</b>	<b>300</b>

**Prioriteringer 2013:**

- Utvikling av elevbedrifter som har forretningsideer med samisk innhold – elevbedriftene må selv definere det samiske innholdet

**Målgruppe:**

Ungt entreprenørskap

**Skal bidra til:**

Økt entreprenørskap

**Budsjett:**

Kr 300 000

**9.4 Variert næringsliv i de samiske samfunn**

Sametinget arbeider med å legge forholdene til rette slik at det samiske folk selv, og på egne premisser skal ha mulighet til å utvikle sine samfunn, sitt språk, kultur og næringer på best mulig måte. Sametinget vil arbeide for at kommuner, fylkeskommuner og andre aktører blir en aktiv deltager i utviklingen av de samiske samfunnene.

**Hovedmål**

Skape et utviklende og nyskapende næringsliv i de samiske samfunn som bidrar til attraktive lokalsamfunn der mennesker ønsker å bo

**Delmål**

- Bidra til å utvikle og skape arbeidsplasser i samiske områder
- Bidra til at folk bor og arbeider i lokalsamfunnene
- Bidra til flere og nye kompetanse og kunnskapsarbeidsplasser
- Styrke rammebetingelsene for samisk språk, kultur og samfunnsnivå i samarbeid med fylkeskommuner, kommuner, Innovasjon Norge, Fefo og andre aktører

**Strategier**

- Utvide samarbeidet med samiske institusjoner
- Drive oppsøkende virksomhet i forhold til industri og kompetansebedrifter i samiske områder med sikte på samarbeid

- Utvikle samarbeidet med fylkeskommunene
- Utvikle et mer forpliktende samarbeid med kommunene
- Videreutvikle samarbeidet med andre finansiører for næringsvirksomhet
- Bidra til utvikling og oppstart av bedrifter i samiske områder
- Igangsette arbeidet med å vurdere å etablere et samisk innovasjonsprogram med mål om å stimulere til næringsinnovasjoner og
- styrke fremveksten av nye kunnskapsbaserte næringer.
- Samarbeidsavtalene med kommuner og fylkeskommuner styrkes.
- En målrettet og aktiv politikk ovenfor kommunene og fylkeskommunene.
- Gjennom aktiv virkemiddelbruk styrke samisk språk, kultur, næringer og samfunnsliv.

### Kriterier for måloppnåelse

- Flere bedriftsetableringer
- Flere varige arbeidsplasser

Samletabell Variert næringsliv i de samiske samfunn

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Variert næringsliv – søkerbasert tilskudd	6 200
Tilskudd til regionalutvikling	3 707
<b>Sum</b>	<b>9 907</b>

### Tiltak: Variert næringsliv – søkerbasert tilskudd

Tabell Variert næringsliv

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Variert næringsliv	6 200
<b>Sum</b>	<b>6 200</b>

### Prioriteringer i 2013:

- Investeringsstøtte for nyetableringer
- Kompetanse- og produktutvikling i selskaper

**Målgruppe:**

Selskap og etablerere innenfor tjeneste, service- og annen industri

**Skal bidra til:**

Et utviklende og nyskapende næringsliv med varige arbeidsplasser i de samiske samfunn

Fokus på stadig videreutvikling med basis i økt kunnskap

Attraktive arbeidsplasser for ungdom

**Budsjett:**

- Kr 6 200 000

**Tiltak: Tilskudd til regionalutvikling**

Tabell Tilskudd til regionalutvikling

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Tilskudd til regionalutvikling	3 707
<b>Sum</b>	<b>3 707</b>

Kr. 200.000 fullfinansiering produsentstilling til Markomeannu må løses via samarbeidsavtalene med Nordland og Troms  
Kr. 500.000 øremerkes forprosjekt opplevelsessenter i M áze.

**Prioriteringer 2013:**

- Samarbeidsprosjekter om samiske identitetsskapende arenaer, som samiske møteplasser, samiske uker og festivaler og samiske enkeltarrangement
- Samarbeidsprosjekter om tiltak innenfor næringsutvikling.
- Samisk entreprenørskapstiltak

**Målgruppe:**

- Den samiske befolkningen innenfor samarbeidsavtalens områder
- Offentlige og private organisasjoner
- Foretak
- Samiske institusjoner

**Skal bidra til:**

- Utvikle partnerskapet med fylkeskommuner og kommuner for å styrke og synliggjøre samisk kultur, språk og samfunnsliv

**Budsjett:**

- Kr 3 707 000

**9.5 Kultur som basis for næringsutvikling****Mål**

Næringsvirksomhet med forankring i samisk kultur

**Delmål:**

Etablering og utvikling av bedrifter basert på samisk kultur

Økt omsetning av duodji og andre kunst og kulturprodukter.

Rekruttering til duodjinæringen

Etablering og utvikling av reiselivsbedrifter med samisk innhold

Reiseliv som baserer seg på kvalitet i formidling og salg av samiske reiselivsprodukter

### Strategier:

Samarbeide med reiselivsaktørene og institusjoner som arbeider med samisk reiseliv og kulturformidling

Styrke kvalitets og utviklingsarbeidet i samiske kulturnæringer

Fremme lønnsomhet, lærlingeordninger og utviklingsarbeid i duodjinæringen

### Kriterier for måloppnåelse

Flere aktører som lever av duodji (hel el. deltid)

Økning av lærlinger i duodjinæringen

Flere arbeidsplasser innen reiselivsbedrifter som driver med samiske reiselivsprodukter

Samletabell Kultur som basis for næringsutvikling

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Tilskudd til utvikling og rekruttering til duodjinæringen	3 100
Duodjiinstitusjoner	2 232
Næringsavtale duodji	9 400
Utvikling av samiske kulturnæringer	800
Reiselivssatsning samisk	2 300
<b>Sum</b>	<b>17 832</b>

### Tiltak: Tilskudd til utvikling og rekruttering til duodjinæringen

Tabell Tilskudd til utvikling og rekruttering til duodjinæringen – direkte tilskudd

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Duodjeinstituhitta	1 600
Opplæringskontoret i reindrift	1 500
<b>Sum</b>	<b>3 100</b>

### Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Duodjeinstituhitta
- Opplæringskontoret i reindrift

### Målgruppe

- Duodjiutøvere
- Bedrifter som tar inn duodjilærlinger

### Skal bidra til:

- Økt omsetningen av egenprodusert duodji.
- Rekruttering til duodjinæringen

- Det etableres en ekstra veilederstilling i duodji
- Det gis gode vilkår for utøvelse av duodji, som tilgjengelig duodjiverksted og utstyr.

**Budsjett:**

- Kr 1 600 000 til Duodjeinstituhhta.
- Kr 1 500 000 til Opplæringskontoret i reindrift.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som Sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for utvikling av og rekruttering til duodjinæringen.

**Tiltak: Tilskudd til duodjeinstitusjoner**

Tabell Tilskudd til djuodjeinstitusjoner - direktetilskudd

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Duodjiiinstituhhta	2 232
<b>Sum</b>	<b>2 232</b>

**Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:**

- Duodjeinstituhhta.

**Målgruppe**

- Duodjiutøvere.

**Skal bidra til:**

- Økt omsetningen av egenprodusert duodji.
- Rekruttering til duodjinæringen.

**Budsjett:**

- Kr 2 232 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for Duodjeinstituhhta.

## Tiltak: Næringsavtale for duodji

Tabell Næringsavtale for duodji

Akt. Benevnelse	Bud 2013
41050 Driftstilskudd - søkerbasert tilskudd	3600
41051 Investerings- og utviklingstilskudd - søkerbasert tilskudd	3000
41052 Duodjistipend - søkerbasert tilskudd	200
41053 Velferdsordninger - søkerbasert tilskudd	60
41054 Kompetansetiltak - søkerbasert tilskudd	330
41055 Salgsfremmende tiltak - søkerbasert tilskudd	550
41056 Duojáriid Ealáhus Searvi - direkte tilskudd	468
41057 Sámiid Duodji OS - direkte tilskudd	1092
41058 Fag- og økonomisk utvalg - prosjekt i egen regi	100
<b>Sum</b>	<b>9 400</b>

Sametinget har påtatt seg ansvaret å utvikle duodjinæringen og gjennomføre årlig forhandlinger med organisasjonene Duojáriid ealáhussearvi og Sámiid Duodji om økonomiske rammebetingelser for næringen. Målet med avtalen er et utvikle en næringsrettet duodji med økt lønnsomhet og omsetning av egenprodusert duodji. Nærmere detaljer går fram av den inngåtte avtalen for 2013.

Ordningene gjelder hele landet uavhengig av det geografiske virkeområdet for Sametingets midler til næringsutvikling.

### Prioriteringer 2013:

- Driftstilskudd.
- Investerings- og utviklingstilskudd: investeringer, bedriftsutvikling, opplæring/kompetanse, kurs, konsulentbistand, etablererstipend, prosjekter, markedsanalyse og salgs- og markedsføringstiltak. Prosjekt innen merkevarebygging og markedsføring med en ramme på inntil kr 700 000, som kan søkes av hovedorganisasjonene i duodji. Kompetansehevede tiltak på inntil kr 290 000, som kan søkes av hovedorganisasjoner og duodjiutøvere.
- Duodjistipend.
- Velferdsordninger: Foreldrepenger og sykepengeordning.
- Kompetansetiltak.
- Salgsfremmende tiltak.
- Duodjiorganisasjoner: organisasjonstilskudd.
- Fag- og økonomisk utvalg.

Avtalepartene skal vurdere driftstilskuddsordningen.

Tilskuddsmottaker og målgruppe:

- Driftstilskudd: Duodjiutøvere registrert i duodjiregisteret.
- Investerings- og utviklingstilskudd: Duodjiutøvere som ønsker et etablere og videreutvikle eget foretak.
- Duodjistipend: Norske elever og studenter som på:
  - VG1 tar Design og håndverk. Det er et krav at eleven skal fordype seg i kompetansemål fra læreplaner i duodji for opplæring i bedrift.
  - VG2 bruker prosjekt til fordypning til opplæring i kompetansemål fra læreplaner i duodji for opplæring i bedrift.



- VG2 tar Design og duodji på videregående skole.
- Samernas Utbildningscentrum i Jokkmokk tar helårlig duodji.
- Bachelor- og masternivå tar duodji.
- Velferdsordninger: Duodjiutøvere registrert i duodjiregisteret.
- Kompetansetiltak: Hovedorganisasjoner og duodjiutøvere.
- Salgsfremmende tiltak: Utsalg som selger eksternt produsert duodji.
- Duodjiorganisasjoner: Duojáriid Ealáhus Searvi og Sámiid Duodji OS.
- Fag- og økonomisk utvalg: Kostnader knyttet til drift av utvalget.

Skal bidra til:

- Økt omsetningen av egenprodusert duodji.
- Rekruttering til duodjinæringen.

Budsjett:

- Kr 9 400 000.

For øvrig gjelder regelverket for næringsavtale for duodji.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

### **Tiltak: Utvikling av samiske kulturnæringer og samiske næringsorganisasjoner**

Tabell Utvikling av samiske kulturnæringer og samiske næringsorganisasjoner

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Utvikling av samiske kulturnæringer og samiske næringsorganisasjoner	800
<b>Sum</b>	<b>800</b>

#### **Prioriteringer i 2013:**

Produktutvikling, nyskaping og nettverksbygging innenfor samisk kulturnæringer

Opprettholde samiske næringsorganisasjoner

#### **Målgruppe**

Kulturnæringsbedrifter og andre som arbeider med kulturnæringer

Samiske næringsorganisasjoner

#### **Skal bidra til:**

Flere arbeidsplasser i kulturnæringene

Drift av samiske næringsorganisasjoner

#### **Budsjett**

Kr 800 000

## Tiltak: Reiselivssatsing samisk

Tabell Reiselivssatsing samisk – søkerbasert tilskudd

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Reiselivssatsing samisk	2 300
<b>Sum</b>	<b>2 300</b>

### Prioriteringer i 2013:

Utvikle samarbeid og nettverk mellom reiselivsaktører med samisk innhold og med det øvrige reiselivet

Samarbeide med andre instanser om utvikling av reiselivet

Øke kompetansen blant reiselivsbedrifter

Videreutvikle prosjekt om samisk reiseliv

Vurdere egen kvalitetsordning for samisk reiseliv

### Målgruppe:

Reiselivsaktører som driver med samiske kvalitets reiselivsprodukter

Institusjoner som vil utvikle reiseliv basert på samisk kultur

### Skal bidra til:

Flere reiselivsarbeidsplasser basert på samisk kultur

### Budsjett:

**Kr 2 300 000**

## 9.6 Rettighetsbasert næringsutvikling

Sametinget arbeider med å legge forholdene til rette slik at det samiske folk selv, og på egne premisser skal ha mulighet til å utvikle sine samfunn, sitt språk, kultur og næringer på best mulig måte.

Samiske områder, med våre naturgitte fortrinn, rike fornybare og ikke fornybare ressurser har et stort utviklingspotensial, hvor en tradisjonell og ny kunnskap, rettigheter og næringsvirksomhet vil måtte være grunnlaget for en god samfunnsutvikling.

For Sametinget vil det være avgjørende å styrke rettighetsdelen i forhold til ressursene i samiske områder, slik at disse styrker det samiske samfunnet. Gjennom å styrke og sikre områderrettighetene til lands og til havs mener vi dette vil bidra til å sikre næringsutviklingen i våre områder og bidra til at eksisterende kunnskap videreføres og utvikling av ny kunnskap vil finne sted. Dette vil danne grunnlag for forutsigbarhet for primærnæringene, industriell virksomhet og nye næringer.

## Hovedmål

For Sametinget er det selvsagt at det økologiske perspektivet og kravet om bærekraftig utvikling skal utgjøre fundamentet i all fremtidig politikk når det gjelder forvaltning av naturen.

Sametinget vil arbeide for å sikre naturnæringens rettigheter, og for at samiske rettsoppfatninger og sedvaner blir ivaretatt og innarbeidet i lovgivning og forvaltning, dette gjelder også utmarksnæringens ressursgrunnlag og næringsutøvernes rettigheter styrkes i relevant utmarkslovgivning.

### Mål:

- Styrke rettighetsdelen i forhold til ressursene i samiske områder, slik at disse styrker det samiske samfunnet. Gjennom å styrke og sikre områderrettighetene til lands og til havs vil dette bidra til å sikre næringsutviklingen i våre områder og bidra til at eksisterende kunnskap videreføres og utvikling av ny kunnskap vil finne sted. Dette vil danne grunnlag for forutsigbarhet for natur- og primærnæringene, industriell virksomhet og nye næringer.

### Delmål

- Samiske rettigheter og samisk bruk ivaretas i bruk og bevaring av arealer i samiske områder. Spesielt naturnæringene må sikres et grunnlag for tilpasning som et resultat av klimaendringene
- Naturnæringenes arealvern styrkes
- Kunnskapen om og forståelsen for reindrift i befolkningen økes
- Utforme Sametingets rolle som rettighetshaver og næringsaktør i samiske områder.

### Strategier

- Legge grunnlag for eventuelle rettslige prosesser i forhold til rettighetsavklaringer knyttet til arealer, ressurser og ressursutnyttelse
- Sikre arealer og ressurser for næringene gjennom forbedret lovgivning
- Større medbestemmelse i politikkkutformingene for næringene
- Utvikle konsultasjonsinstituttet som et mer bindende verktøy
- Utforme Sametingets rolle i forhold til prinsippet om fritt forhåndsinformert samtykke
- Fremme samarbeid mellom offentlige myndigheter, rettighetshavere og berørte parter for felles forståelse og regelverk for bruk av områder
- Forsterket dialog med interessenter som ønsker å drive næringsvirksomhet i samiske områder
- Sametinget vil arbeide for større grad av lokal og regional forvaltning av naturressursene, etter nærhets- og avhengighetsprinsippet.
- Styrke Sametingets rolle i politikkkutformingene, beslutningsprosessene og i forvaltningen
- Borjadat/Medvind – Sametinget vil utvikle levedyktige samiske samfunn basert på det materielle grunnlaget og kunnskapsutvikling av i samiske områder. Sametinget har over tid sett med bekymring på denne situasjonen hvor blant annet tap av rettigheter, samt statlig nærings- og samfunnspolitikk utarmer spesielt de sjøsamiske samfunnene, og fører til fraflytting. Legge grunnlag for eventuelle rettslige prosesser i forhold til rettighetsavklaringer knyttet til arealer, ressurser og ressursutnyttelse. Sametinget vil også igangsette en særskilt handlingsplan for sjøsamiske områder.

- Stiftelsen Protect - Sametinget ønsker å være med på å utvikle stiftelsen Protect til at stiftelsen på en profesjonell måte kan bidra til å sikre samiske rettighetshavere sine rettigheter til land- og sjøarealer, land-, hav- og ressursrettigheter, samt utviklingsmuligheter av disse. Stiftelsen skal ha en sentral rolle i å foreslå normgivende arbeidsmetoder og regelverk for myndigheter og næringsaktører i samiske områder. Stiftelsen Protect må bidra til at samiske interesser kan gi sitt frie og på forhånd informerte samtykke særlig utbyggingssaker.

#### Skal bidra til:

- sikre og utvikle rettighetsgrunnlaget for rettighetshavere og andre interessenter i samiske områder
- lønnsomme og bærekraftige næringer
- sikre langsiktige rammebetingelser og forutsigbarhet for næringene
- ivaretagelse av samiske interesser i forhold til de videre rettighetsprosessene sør for Finnmark
- avklare rettighetene og sikre utbyttefordeling i forhold til industriell og ny virksomhet i samiske områder.

Tabell Rettighetsbasert næringsutvikling

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Borjadat/medvind	1 000
Stiftelsen Protect	1 250
Samerettsutvalget II	500
<b>Sum</b>	<b>2 750</b>

#### Prioriteringer i 2013:

##### Administrative oppgaver:

- Gjennomgå og evaluere konsultasjonsordningene spesielt i forhold til rettigheter og næringsutøvelse i samiske områder
- Igangsette arbeid med å vurdere Sametingets rolle i forhold til eierskap i næringssettingsinger og selskap
- Bidra til at beslutningsprosesser i økt grad legger til rette for aktiv lokal involvering – administrative oppgaver.
- Gi innspill til planmyndighetene om å legge til rette for samiske rettighetshavere, annen lokal deltakelse og en reell medvirkning for disse.
- Arbeide for at søkere og myndigheter legger til rette for samiske rettighetshavere, annen lokal deltakelse og en reell medvirkning for disse.
- Dialog og samarbeid
  - Følge opp samarbeidsavtalene med fylkeskommunene i det samiske området.
  - Gi innspill til utarbeiding av statlige retningslinjer til ny plan- og bygningslov for å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringer og samfunnsliv.
- Delta på aktuelle eksterne konferanser, og delta med innlegg om sametingets rolle i arealforvaltningen der dette er hensiktsmessig.
  - Delta på regionale planforum.

- Prioritere dialog og samarbeid med de kommunene som skal utarbeide kommuneplanens arealdel.
- Oppdatere informasjon om areal og legge ut relevant informasjon på [www.sametinget.no](http://www.sametinget.no).
- Følge opp forvaltningsspørsmål
  - Gi høringsuttalelser i forvaltningssaker i henhold til plan- og bygningsloven. Gi høringsuttalelser i forvaltningssaker i henhold til Sametingets retningslinjer for vurderingen av samiske hensyn ved endret bruk av meahcci/utmark i Finnmark.
  - Jobbe videre med utarbeiding av eksempelsamling ”God praksis i planlegging” – en konkretisering for å øke kommunenes vektlegging av hensynet til naturgrunnet for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.
- Tradisjonell kunnskap som beslutningsgrunnlag
  - Gi innspill til planmyndighetene om å finne fram til og ta i bruk tradisjonell kunnskap i planarbeid.

### Tiltak: Borjadat/Medvind

Tabell Borjadat/medvind

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Borjadat/medvind	1 000
<b>Sum</b>	<b>1 000</b>

### Prioritering 2013:

- Bedre grunnlaget for bosetning i samiske kyst- og fjordområder, gjennom sikring av det materielle grunnlaget for samisk kultur.
- Gjenreising av samiske rettigheter til sjøarealer og marine ressurser
- Avklaring av rettighetsspørsmålet det nasjonale og internasjonale rettssystemet
- Sikre større samisk innflytelse i utformingen av fiskeripolitikk
- Utarbeide en handlingsplan for samiske kyst- og fjordstrøk, som skal bidra til at bosetningsutviklingen i lokalsamfunnene snues.
- Bidra til at det blir reist søksmål av rettighetshavere eller representanter for rettighetshavere
- Bistå rettighetshavere praktisk, juridisk og økonomisk gjennom hele rettsprosessen, både innenlands og internasjonalt
- Bygge allianser med relevante interesser i fiskeri- og kystpolitikk
- Informasjon og kommunikasjon om sjøsamiske rettighetsspørsmål lokalt, nasjonalt og internasjonalt

### Tiltak: Stiftelsen Protect

Tabell 9.6.1.2 Stiftelsen Protect – direkte tilskudd

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Stiftelsen Protect	1 250
<b>Sum</b>	<b>1 250</b>

### Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Stiftelsen Protect.

### Målgruppe:

- Samiske rettighetshavere.

### Skal bidra til:

- Styrket ivaretagelse av arealinteresser, og land- og ressursrettigheter blant samiske rettighetshavere
- Selskaper med virksomhet i samiske områder skal ha økt oppmerksomhet om urfolksrettigheter i sine CSR (CorporateSocialResponsibility).

**Budsjett:**

- Kr 1 250 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for stiftelsen Protect.

**Tiltak: Samerettsutvalget II**

Tabell Samerettsutvalget II – søkerbasert tilskudd

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Samerettsutvalget II	500
<b>Sum</b>	<b>500</b>

**Tilskuddsmottaker for tilskuddsordning:**

- Samiske institusjoner i SRU II området.

**Mål:**

- Dokumentere samisk bruk i SRU II området

**Målgruppe:**

- Samiske rettighetshavere

**Skal bidra til:**

- Styrket ivaretagelse av arealinteresser, land- og ressursrettigheter blant samiske rettighetshavere

**Budsjett**

- Kr 500 000

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

## Målgruppe

- Samiske rettighetshavere sør for Finnmark **Skal bidra til:**

- rettighetshavere praktisk, juridisk og økonomisk

Bistå

## 9.7 Utvikling av arktiske naturnæringer

Tradisjonelt har vi samer livnært oss av naturen, og naturbaserte næringer (fiske, landbruk, reindrift, utmarksnæringer og kombinasjoner av disse) utgjør fortsatt en viktig del av sysselsettingen og verdiskapningen i de samiske områdene. Også for naturnæringene er kunnskapsbasert næringsutvikling avgjørende for utviklingen av næringene, læring og ny viten sammen med tradisjonell kunnskap skal danne grunnlaget for et fremtidsrettet næringsliv som skal styrke samiske lokalsamfunn som arnesteder for samiske verdier og livsutfoldelse.

Undersøkelser viser at næringsutviklingen i samiske områder står over for omfattende utfordringer, naturnæringene viser en dreining mot tjenesteytende næringer og strukturendringene i primærnæringene går mot færre og større enheter. Dette er en stor utfordring fordi politikken og tiltakene som føres av statlige myndigheter, Innovasjon Norge og andre finansierer påvirker utviklingen i samiske områder i stor grad. Flere og flere samer bosetter seg eller vokser opp i byer og tettbygde strøk.

### Hovedmål

Samiske områder, med våre naturgitte fortrinn, rike «rene» fornybare ressurser har et stort utviklingspotensiale, hvor en tradisjonell og ny kunnskap og rettigheter vil måtte være bæresteinene for næringsutviklingen.

Sametinget vil styrke og utvikle primærnæringene jordbruk, reindrift, fiske, utmarksnæringer og duodji, samt kombinasjoner av disse. Dette vil vi gjøre gjennom innspill til sentrale forhandlinger i landbruk og reindrift og gjennom prioriteringer i Sametingets virkemidler for næring, samt Verdiskapningsprogrammet for kombinasjonsnæringer.

### Delmål

- Samarbeide aktivt med naturnæringene og deres organisasjoner, også tilknyttede organisasjoner.
- Arbeide aktivt mot beslutningsmyndigheter, andre politiske instanser og forvaltningsledd for naturnæringene.
- Samarbeide om virkemiddelbruken i forhold til næringene og bruke egne virkemidler for å øke lønnsomheten og gi rom for mer fritid.
- Skal også kunne leve av naturnæringene som enenæring
- Sikre rekruttering
- Ha større fokus på økologiske og miljømessige driftsformer
- Større beskatning av rovvilt (på land og hav)

### Strategier

- Sammen med naturnæringene, deres organisasjoner og tilknyttede organisasjoner, øke kompetansen i og om næringene, herunder også økologiske og miljømessige driftsformer
- Utvikle matkulturen og matproduktene basert på egne råvarer
- Sikre fornyelse av næringene

- Bidra til at flere kvinner velger naturnæringene
- Øke driftsmarginene i næringene
- Bidra til å ta i bruk ny teknologi i næringene

### Kriterier for måloppnåelse

- styrket lovverk for naturnæringene (se også rettighetsbasert næringsutvikling)
- styrket og klare definerte rolle for Sametinget i politikktutforming
- økt lønnsomhet
- mer fritid
- gjennomsnittsalderen går ned i næringene
- nyere og mer moderne driftsmidler
- flere kvinnelige utøvere i naturnæringene
- flere utøvere som driver etter økologiske og miljømessige driftsformer

Tabell Utvikling av arktiske naturnæring

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Marine næring	4 300
Landbruk, utmarksnæring og kombinasjonsnæring	4 943
Reindrift	1 000
<b>Sum</b>	<b>10 243</b>

### Prioriteringer i 2013

- utvide Sametingets rolle i de ulike næringsavtaleinstituttene (reindrift- og jordbruksforhandlingene)
- utvide Sametingets rolle i forhold til de ulike forvaltningsnivåene hvor beslutninger tas som berører naturnæringene
- bringe rovviltpopulasjonene på et nivå hvor de ikke er til hinder for levedyktige primærnæring i samiske områder
- bidra til å sikre raskere avgjørelser i forhold til rovvilt som skader tamdyr og bidra til mer effektiv fellingsmekanismer av dette rovviltet
- Utvikle samarbeidsprosjekt med ulike aktører for å utvikle egen matkulturen og matproduktene basert på egne råvarer
- avholde en aktiv dialog med naturnæringene og deres organisasjoner, organisasjoner tilknyttet næringene, herunder også dialog om økologiske og miljømessige driftsformer
- følge med utviklingen i barmarkskjøring

### Tiltak: Marine næring

Tabell Marine næring – søkerbasert tilskudd

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Marine næring	4 300
<b>Sum</b>	<b>4 300</b>

### Prioriteringer 2013:

#### Administrative oppgaver:



- delta i de internasjonale dialogene om kvotefastsettelse, forskning og rammene for fiske og fangst
- utvide Sametingets rolle i forhold til de ulike forvaltningsnivåene hvor beslutninger tas som berører de marine næringene
- bidra i arbeidet med regjeringens sjømatmelding og behandle denne i Sametinget
- delta på møter for de marine næringene og deres organisasjoner, samt organisasjoner tilknyttet næringene
- være i dialog med mattilsynet for å sikre rammevilkårene spesielt for tradisjonell fiske og tradisjonell behandling av råvarene
- arbeide for å innføre en ressursavgift (areal/volum avgift) for havbruksnæringen som tilfaller kommunene og andre lokale forvaltningsorganer
- bidra til at fiskerne får gode leveringsmuligheter

### **Marine næringer – søkerbasert tilskudd**

- Tilskudd til kjøp av fiskebåt
- Tilskudd til modernisering av fiskebåter
- Tilskudd til etablering og utvikling av mottaksanlegg
- bidra for å tilrettelegge for behandling og foredling av råvarer fra fiske og fangst som følge av påbud fra mattilsynet
- bidra for å utvikle nye produkter og nye måter for å ivareta råvarene fra fiske og fangst
- kvinnelige næringsutøvere som ønsker å begynne i fiskerinæringen

### **Målgruppe**

- Næringsutøvere og etablerere i næringen

### **Skal bidra til:**

- bedre lønnsomhet
- flere kvinnelige utøvere
- God rekruttering

## Tiltak: Landbruk, utmarksnæringer og kombinasjonsnæringer

Tabell Landbruk, utmarksnæringer og kombinasjonsnæringer – søkerbasert tilskudd

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Landbruk, utmarksnæringer og kombinasjonsnæringer	4 943
<b>Sum</b>	<b>4 943</b>

### Prioriteringer 2013:

#### Administrative oppgaver

- Følge opp Sametingets vedtak i forhold til jordbruksforhandlingene
- være i dialog med mattilsynet for å sikre rammevilkårene spesielt for tradisjonell slakting og tradisjonell behandling av råvarene
- delta på møter i landbruket og deres organisasjoner, samt organisasjoner tilknyttet landbruket
- sikre tilstrekkelig jordbruksareal og utmarksbeite for landbruket
- bidra til økt kunnskap om økologisk landbruk og miljømessige driftsformer i landbruket
- utmarksnæringens ressursgrunnlag og næringsutøvernes rettigheter styrkes i
- relevant utmarkslovgivning med utgangspunkt i tradisjonell ressursforvaltning
- kombinasjonsnæringene og utmarksnæringene styrkes som en fleksibel del av samisk næringstilpasning
- regulering av motorferdsel i utmark må sikre at samiske næringsaktiviteter kan utvikles på en bærekraftig måte
- Sametingets rolle styrkes innen næringspolitiske og forvaltningsmessige spørsmål som berører Utmarks- og kombinasjonsnæringer

#### Landbruk, utmarksnæringer og kombinasjonsnæringer – søkerbasert tilskudd

- Tilskudd nybygg, utbygging og modernisering av driftsbygg
- Tilskudd til utstyr som bidrar til modernisering og effektivisering av driften
- Tilskudd til kjøp av statlige melkekvoter ved nyetablering eller overtakelse av gårdsbruk
- Tilskudd til kjøp av geitmelkkvoter i forbindelse med oppbygging etter sanering
- Tilskudd til kjøp av tilleggsgjord
- kvinnelige næringsutøvere som ønsker å begynne i næringen
- utvide samarbeidesprosjekter mellom Innovasjon Norge og fylkesmennenes landbruksavdelinger for hele det samiske området
- Etablererstipend til utvikling og etablering av virksomheter innen kombinasjons- og utmarksnæring, samt etablering innenfor samisk kulturturnæring.
- Tiltak som gir lokal videreforedling og økt omsetning av utmarksprodukter og andre råvarer fra samiske områder.
- Tiltak som gir kompetanseheving innen høsting, produksjon og salg av utmarksprodukter.
- Utvikling av samiske reiselivsbedrifter og opplevelsesbaserte reiselivsaktiviteter, der ekthet og troverdighet er i fokus.
- Kombinasjons- og utmarksnæringsutøvere og foretak som driver småskalamatproduksjon.

### Tilskuddsmottakere og målgruppe for ordningen:

- Næringsutøvere og etablerere i næringene

### Skal bidra til:

- bedre lønnsomhet
- flere kvinnelige utøvere
- God rekruttering

### Tiltak: Reindrift

Tabell Reindrift – søkerbasert tilskudd

Akt. Benevnelse	Bud 2013
Reindrift	1 000
<b>Sum</b>	<b>1 000</b>

### Prioriteringer 2013:

#### Administrative oppgaver

- Sametingets rolle i sikringen av reindriften styrkes innen næringspolitiske og forvaltningsmessige spørsmål
- Følge opp Sametingets vedtak i forhold til reindrifftsforhandlingene
- være i dialog med mattilsynet for å sikre rammevilkårene spesielt for tradisjonell slakting og tradisjonell behandling av råvarene
- delta på møter tilknyttet reindriften og deres organisasjoner, samt organisasjoner tilknyttet reindriften
- sikre tilstrekkelig beiteareal for reindrift
- bidra til økt utvikle en økologisk, kulturell og økonomisk bærekraftig reindrift
- Sametinget overføres kr 2 000 000 som skal nyttes til tilleggsnæringer i reindrift. Som en betydelig tilleggsnæring overføres kr 1 000 000 direkte til næringsavtalen for duodji.

#### Reindrift – søkerbasert tilskudd

- Nyetablering, produktutvikling og investeringer i tilleggsnæringer for reindriftsutøvere, utenom duodji.
- Utdanningsstipend for reindriften for ungdom som tar videregående og høyere utdanning.

### Tilskuddsmottakere og målgruppe for ordningen:

- Reineiere med eget merke

## 10 Kulturminnevern

### 10.1 Mål

Det samiske folket har retten til og et selvstendig ansvar for å utvikle og formidle kunnskapen om oss selv og våre omgivelser. Kulturminner og kulturmiljøer utgjør fundamentet i vår kulturarv og for vår samiske identitet. Det kollektive minnet skal sikre, bevare og formidle informasjon og data om samiske forhold for videre bearbeiding, slik at de danner trygge referanserammer for utviklingen av et positivt samisk selvbilde.

#### Delmål

- Museer skal ivareta det kollektive minnet på en forsvarlig måte
- Bibliotek og arkiv organiseres slik at det gir mulighet for aktiv bruk og formidling til befolkningen.
- Kontakten mellom generasjonene styrkes som del av samisk samfunnsbygging.

#### Strategier

- Bevilgningene til samiske museer, bibliotek og arkiv styrkes slik at de kan ivareta sitt ansvar for kulturminneforvaltningen
- Eldre samer verdsettes som den sentrale ressursen de representerer ved videreformidling av samisk tradisjonskunnskap.
- Samisk forskning og vitenskap benytter tradisjonskunnskap som en naturlig del av sitt kunnskapsgrunnlag.

### 10.3 Økonomiske virkemidler

Tabell Samletabell - forvaltning av samiske kulturminner

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
	Tilskudd til forvaltning av samiske kulturminner	2 104	2 000	2 000	2 400	400
	Østsamisk kulturmiljø i Skolebyen	503	500	900	250	-650
<b>Sum</b>		<b>2 607</b>	<b>2 500</b>	<b>2 900</b>	<b>2 650</b>	<b>-250</b>

Tabell Forvaltning av samiske kulturminner - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
35000	Samisk kulturminnevern	2 104	2 000	2 000	2 400	400
<b>Sum</b>		<b>2 104</b>	<b>2 000</b>	<b>2 000</b>	<b>2 400</b>	<b>400</b>

36000 Østsamisk kulturmiljø i Skolebyen

<b>Sum</b>		<b>503</b>	<b>500</b>	<b>900</b>	<b>250</b>	<b>-650</b>
------------	--	------------	------------	------------	------------	-------------

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

## Kulturminnevern

Kulturminnevern – søkerbasert tilskudd.

Prioriteringer i 2013:

- Restaurering av automatisk fredete og verneverdige samiske bygninger.
- Registrering av automatisk fredete samiske kulturminner og kulturmiljø. Områder som er lite undersøkt i forhold til samiske kulturminner prioriteres.
- Registreringer av automatisk fredete og verneverdige samiske bygninger. Områder som er lite undersøkt i forhold til samiske kulturminner prioriteres.
- Skjøtselstiltak innenfor rammene for utarbeidet skjøtelsplan der slike finnes for samiske kulturmiljøer.
- Utarbeidelse av skjøtelsplaner for truede samiske kulturmiljøer.
- Utarbeidelse av antikvariske restaureringsplaner for automatisk fredete og verneverdige samiske bygninger.
- Dokumentasjon av tradisjoner om tidligere samisk bruk og bosetning utenfor dagens reinbeitedistrikter.
- Prosjekter innenfor Riksantikvarens Verdiskapingsprogram, som omhandler krigsminner i Tysfjord kommune som ledd i reiselivssatsing.

Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

For bygningsvernprosjekter:

- Eiere av verneverdige samiske bygninger, fortrinnsvis i samarbeid med offentlige eller private aktører.
- Offentlige eller private aktører i samarbeid med eier.

For prosjekter som ikke går inn under bygningsvern:

- Alle aktører med prosjekter hvor det er tilknyttet relevant faglig kompetanse.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Brukere av samiske kulturminner og -miljø.

Skal bidra til:

- Alle bygninger hvor det søkes om tilskudd til (omfattende/betydelige) restaureringstiltak har utarbeidet antikvarisk restaureringsplan på forhånd.
- Kunnskap som kommer fram gjennom prosjekter som støttes over ordningen tilbakeføres lokalt.
- En økt lokal forankring av de prosjekter som støttes over denne ordningen.
- Økt fokus på samiske kulturminner i næringsøyemed.

Søknadsfrist:

- 1. mars 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 2 400 000.

For øvrig gjelder regelverket for kulturminnevern.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

Østsamisk kulturmiljø i skolebyen

Tiltak 10: Østsamisk kulturmiljø i skolebyen – prosjekt i egen regi.

Sametinget står som eier av eiendommen i Skoltebyen med tilhørende våningshus. Restaurering av våningshuset ble påbegynt i 2011. Arbeidet med eiendommen og området videreføres i 2013.

Skal bidra til:

- Styrking av kulturmiljøet i Skoltebyen.

Budsjett:

- Kr 250 000.

Virkeområdet for tilskudd til næringsutvikling (STN-området)

2011 Kautokeino, hele kommunen		2022 Lebesby, følgende grunnkretser:
		0103 Dyfjord
2012 Alta, følgende grunnkretser:		0104 Kifjord/Normanset/Mårøyfj.
0101	Stjernøy	0105 Torskefjord/Bekkarfjord
0102	Seiland	0106 Lebesby
0103	Lille Lerresfjord	0107 Ifjord
0104	Store Lerresfjord	0108 Friarfjord/Adamsfjord
0105	Komagfjord	0109 Laksefjordbotn/Kunes
0106	Korsfjord	0110 Veidnesklubben/Godviknes
0107	Nyvoll	0111 Vadasbaksæibos
0108	Storekorsnes	0112 Gappatvarri
0110	Kongshus	0113 Eretoaivit
0201	Isnestofte	0114 Vuonjalrassa
0202	Tappeluft/Riverbukt	
0203	Langfjordbotn	2023 Gamvik, hele kommunen
0204	Talvik	
0205	Vasbotnelv	2025 Tana, hele kommunen
2014 Loppa, hele kommunen		2027 Nesseby, hele kommunen
2017 Kvalsund, hele kommunen		2030 Sør-Varanger, følgende grunnkretser:
		0101 Bugøynes
2018 Måsøy, følgende grunnkretser:		0102 Bugøyfjord
0119	Snefjorden	0103 Spurvnes/Skogerøya
0120	Litlefjord	0104 Neiden
0121	Slåtten	0402 Jakobsnes
0122	Gunnarnes	0403 Ropelv
0123	Tufjord	0404 Jarfjord
0124	Ingøy	0405 Grense Jakobselv
		0503 Svanvik
2019 Nordkapp, følgende grunnkretser:		0504 Melkefoss/Skrotnes
0113	Vestersida-Botnområdet	0505 Øvre Pasvik
0114	Nordvågnesområdet	
0115	Kjelvik-Helnesområdet	1902 Tromsø, følgende grunnkretser:
0117	Skuotanjargga	3301 Jøvik
0118	Mannskarvik-Repvåg	3302 Olderbakken
0119	Sværholthavøya	3303 Lakselvbukt
0200	Gjesvær	3304 Lakselvdalen
0201	Gjesvær	3305 Sjøvassbotn
0202	Knivskjellodden	3306 Stordal

0203	Tufjorden	3307 Sjursnes
0204	Magerøystua	3308 Reiervik
0205	Finnvik	3309 Breivika
0206	Vannfjordnæringen Bygda Sarnes	3310 Ullsfjordmoane
2020 Porsanger, hele kommunen		1913 Skånland, hele kommunen
2021 Karasjok, hele kommunen		1919 Gratangen, hele kommunen
1942 Nordreisa		
1920 Lavangen		
1923 Salangen kommune		
1925	Sørreisa, følgende grunnkretser:	
	0101 Gumpedal	
	0102 Øvre Bakkejord	
	0103 Skøelvdal	
	0104 Smørsgård	
	0201 Storlia/Rabbås	
	0207 Reinelv	
	0208 Andsvatn	
1933	Balsfjord, hele kommunen	
1936	Karlsøy, hele kommunen	
1938	Lyngen, hele kommunen	
1939	Storfjord, hele kommunen	
1940	Kåfjord, hele kommunen	
1941	Skjervøy, hele kommunen	
1943	Kvænangen, hele kommunen	
1805	Narvik, følgende grunnkretser:	
	0102 Herjangen	
	0109 Vassdal	
	0110 Elvegården	
	0111 Kvandal	
1849	Hamarøy, følgende grunnkretser	
	0116 Innhavet	
	0117 Veggfjell	
	0118 Sagvatnan	
	0119 Grensefjellene	
1850	Tysfjord, hele kommunen	
1853	Evenes, følgende grunnkretser	
	0109 Evenesmark	
	0110 Myrnes	
	0111 Osmark	
	0114 Lenvik/Lenvikmark	
	0117 Veggen	

Den samiske befolkningen i sørsameområdet

Den samiske befolkningen på Senja og i resten av Lenvik kommune

Den samiske befolkningen i Lofoten og Vesterålen

Midler til næringsutvikling kan i tillegg til det geografiske virkeområdet ytes til: - Samiske kulturnæringer i hele landet

- Tilleggsnæringer i reindrift

1920 Lavangen, hele kommunen



## 11 Helse og omsorg

En sentral målsetting er å sikre likeverdige helse- og omsorgstilbud som tilpasses den samiske brukers behov gjennom hele livsløpet. Dette kan dreie seg om samisk folkemedisin, og tilstrekkelig kultur- og språkkompetanse hos helsepersonell i møte med samiske pasienter og deres pårørende. I tjenester som tilbys barn og unge, er det hensynet til barnets beste som skal være avgjørende for det tilbudet som blir gitt.

Utfordringer knyttet til samer og helse omfatter mer enn språk- og kulturforståelse, det omhandler den livsforståelsen som samene har tilegnet seg gjennom generasjoner, både som enkeltindivider og som folk. Særskilte utfordringer kan knyttes til eventuell genetisk sårbarhet, sosioøkonomiske ulemper, utestengelse fra ressursene og etnisk og politisk undertrykking, der fornorskningsspresset har etterlatt seg store negative følger for den enkelte og for samene som folk. I hvilken grad slike faktorer har konsekvenser for samisk helse på individ- eller gruppenivå, finnes det lite dokumentert kunnskap om i dag. Forbedring av dette kunnskaps-grunnlaget bør være en prioritert oppgave i arbeidet med å utvikle likeverdige helsetilbud.

Samiske helse- og velferdsspørsmål er derfor mer enn et ønske om å sette særskilte samiske hensyn i system, som en del av revitaliseringen av den samiske kulturen. Det er snakk om helt grunnleggende forutsetninger i vår livsforståelse, hvordan vi som folk forstår og takler livet, som må finnes hvis samiske pasienter og brukere skal få likeverdige tilbud. Eksisterende tilbud må struktureres og utvikles på samiske premisser for samiske brukere.

### 11.1 Hovedmål

En likeverdig helse- og sosialtjeneste for det samiske folk der alle samiske brukere sikres tilgang på helse- og sosialtjenester som er tilpasset de samiske brukernes behov og kulturelle bakgrunn

#### DELMÅL

- rekruttering av samiske helsearbeidere og fagfolk for å styrke helsetilbudet rettet mot samiske brukere
- arbeide for at det på sentralt nivå settes klare rammer for hvordan målet om likeverdig helse- og sosialtjeneste for det samiske folk skal nås.

#### STRATEGIER

- det utdannes mer samisktalende helsepersonell
- utrede etablering av et samisk helseforetak. Et helseforetak kan omfatte institusjoner som allerede i dag er opprettet spesielt for å ivareta samiske behov, slik som for eksempel SANKS, spesialistlegesenteret i Karasjøk og Senter for samisk helseforskning. Et samisk helseforetak vil bidra til forutsigbarhet for de helsetjenestene det samiske folk har krav på, samt fremme bevisstheten om og bruken av samisk språk, kultur og identitet i helsetjenesten
- tilrettelegge for forskning og statistikk når det gjelder samisk helse- og sosialtjeneste. Forskning og statistikk må være tilgjengelig som grunnlag for framtidige beslutninger. Samiske samfunn mangler mye av det beslutningsgrunnlaget som ellers anses som en selvfølge
- Sametingets virkemidler innen helse og omsorgssektoren skal bidra til mer likeverdig helse og omsorgstjenester til den samiske befolkningen
- det ytes større ressurser i forebyggende arbeid mot bruk av rusmidler
- Bidra til at dagens ansatte blir værende i helse- og sosialsektoren.

## 11.2 Økonomiske virkemidler

Tabell Samletabell - en likeverdig helse- og sosialtjeneste

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013
	Brukerrettede tilbud for eldre samer	500	515	515	1 942
	Helse- og sosialprosjekter	1 674	2 850	2 850	2 615
	Oppfølging av samhandlingsreformen	0	600	600	600
<b>Sum</b>		<b>2 174</b>	<b>3 965</b>	<b>3 965</b>	<b>5 157</b>

### Brukerrettede tilbud for eldre samer – direkte tilskudd – og søkerbaserte tilskudd

#### Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- Várdobáiki samisk senter – dir. Tilskudd 750 000
- Aktivitetslag og institusjoner i samiske områder – etter søknad - 1 292

Tabell Brukerrettede tilbud for eldre samer - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
	Várdobáiki BA	500	515	515	750	235
	Andre brukerrettede tilbud eldre samer				1292	1 292
<b>Sum</b>		<b>500</b>	<b>515</b>	<b>515</b>	<b>2 042</b>	<b>1 527</b>

#### Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samiske eldre og andre omsorgstrengende i samiske områder

#### Mål for tilskuddsordningen:

- Bygge opp og etablere frivillige helsetjenester for den samiske eldre befolkningen som et supplement til offentlige helse og omsorgstjenester
- Videreutvikle Várdobáiki samisk senter tilbyder, veilednings og rådgivningsrolle for andre som ønsker å fremme frivillige tiltak for samiske eldre

#### Budsjett

- Kr 2 042 000
- Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

### Helse- og omsorgsprosjekter – søkerbaserte tilskudd

#### Mål for tilskuddsordningen

- likeverdig helse og omsorgstjeneste for samiske brukere

#### Tilskuddsmottakere for tilskuddsordningen:

- organisasjoner og institusjoner
- aktører tilknyttet institusjoner og forskningsenheter

**Målgruppe for tilskuddsordningen:**

- samiske brukere

**Prioriteringer for 2013:**

- prosjekter som bidrar til at samiske eldre får rett til omsorg på egne premisser, hvor samisk språk, samiske verdier og tradisjonell samisk mat er viktige deler av omsorgstilbudet
- prosjekter som bidrar til at samiske barns rettigheter sikres i møte med barnevernstjenesten, fosterhjem og barnehjemsinstitusjoner. Barn og unge som møter hjelpeapparatet bør bli møtt med samisk språk og kulturforståelse
- prosjekter som bidrar til rekruttering av samiske helsearbeidere og fagfolk for å styrke helsetilbudet rettet mot samiske brukere
- metodeutviklingsprosjekter og forskningsprosjekter som bidrar til mer likeverdig helsetjeneste for samer

**Søknadsfrist:**

- 1. Februar 2013

Budsjett: 2 700 000

**Samhandlingsreformen**

Sametinget vil sikre samiske perspektiver på helsetjenester for å bedre samiske brukeres oppfatning av og tilfredshet med primærhelsetjenesten blant annet ved å sikre større andel av samisktalende leger. Rekruttering og utdanning av samiskspråklige helsearbeidere, styrking av helsearbeideres språk- og kulturkompetanse, samt tilfredstillende tolketjenester er viktige faktorer for å sikre et samisk forståelsesgrunnlag.

**Mål:**

- Bidra til at samiske pasienters rettigheter og behov ivaretas i oppfølging av samhandlingsreformen

**Budsjett:**

- 600 000

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

## 12. Samisk samarbeid og internasjonalt arbeid

Sametinget skal være en alliansebygger og en konfliktløser både i vårt eget samfunn og i forhold til andre folk. Gjennom Sametinget og Samisk parlamentarisk råd skal vi utvikle et solidarisk samarbeid med andre urfolk i verden. Sametinget skal styrke sitt arbeid gjennom nordiske, regionale og internasjonale organ, knyttet opp mot FN-systemet, nordområdepolitikk, Barentssamarbeidet, nordisk samarbeid, samarbeid i Arktis, Interreg og EU.

### 12.1 Hovedmål:

- Urfolks selvbestemmelse og representasjon i internasjonale organer og prosesser

#### Delmål:

- SPR er et effektivt samarbeidsorgan i felles saker, og samordningsorgan i det internasjonale arbeidet
- Urfolks representasjon og muligheter til deltakelse i internasjonale organer og prosesser er styrket
- Urfolksrettighetene er styrket på internasjonalt, regionalt og nasjonalt nivå

#### Strategier:

- Styrke det samiske samarbeidet gjennom SPR, her også de russiske samenes deltakelse
- Forhandlingene om Nordisk samekonvensjon prioriteres
- Oppfølging av arbeidet med FNs urfolkskonferanse i 2014, gjennomføring av den forberedende urfolkskonferanse i Alta 2013
- Arbeide for at FNs deklarasjon om urfolks rettigheter og andre internasjonale instrumenter implementeres i norsk lov
- Styrking av urfolks representasjon og rollei Barentssamarbeidet

### 12.2 Økonomiske virkemidler

Tabell Samletabell - samisk samarbeid og internasjonalt arbeid

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
	Internasjonalt arbeid	2 552	1 219	1 219	6 408	5 189
<b>Sum</b>		<b>2 552</b>	<b>1 219</b>	<b>1 219</b>	<b>6 408</b>	<b>5 189</b>

Tabell Samletabell - internasjonalt arbeid

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12		
	Tilskudd til internasjonalt arbeid		600	619	619	838	219	
	Tilskudd til internasjonale tiltak		1 952	600	600	570	-300	
			-5,0 %					
	Forberedende konferanse for WCIP 2014		0	0	0	5 000	5 000	-
<b>Sum</b>			<b>2 552</b>	<b>1 219</b>	<b>1 219</b>	<b>6 408</b>	<b>5 189</b>	

## Internasjonale tiltak – direkte tilskudd

Tabell Internasjonalt arbeid - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt. Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013 +/- 13-Rev 12	
50000 The Norwegian Barents Secretariat in Murmansk	250	258	258	266	8
50100 Samerådet - norsk seksjon	350	361	361	372	11
50200 Mama Sara Education Foundation	0	0	0	100	100
50300 doCip	0	0	0	100	100
<b>Sum</b>	<b>600</b>	<b>619</b>	<b>619</b>	<b>838</b>	<b>219</b>

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Organisasjoner som framkommer i tabellen over.

Målgruppe for tilskuddordningen:

- Urfolksrepresentanter og organisasjoner i det internasjonale urfolksarbeidet.

For øvrig gjelder regelverket for direkte tilskudd.

For 2013 avsettes kr 838 000 til direkte tilskudd – internasjonale tiltak.

## Internasjonale tiltak (søkerbasert tilskudd)

Tabell Internasjonale tiltak - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt. Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013 +/- 13-Rev 12	
51000 Internasjonale tiltak	1 952	600	600	570	-30
<b>Sum</b>	<b>1 952</b>	<b>600</b>	<b>600</b>	<b>570</b>	<b>-30</b>

Mål for tilskuddsordningen:

- Styrke utviklingen av urfolks kultur og samfunnsliv

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Offentlige og private organisasjoner
- foretak

Målgruppe for tilskuddordningen:

- urfolk

Kriterier for måloppnåelse:

- gjennomførte møter og arrangementer

Prioriteringer for 2013:

- internasjonale tiltak og prosjekter

Ordningen forvaltes av Sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndighet til.

For øvrig gjelder regelverket for søkerbaserte tilskudd.

For 2013 avsettes kr 570 000 til søkerbaserte tilskudd internasjonale tiltak.

## Forberedende konferanse for WCIP 2014

Tabell Forberedende konferanse for verdenskonferansen for urfolk 2014 (WCIP 2014) - prosjekt i egen regi						(i 1000 kr)
Akt. Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013 +/- 13-	Rev 12	Avvik i %
51100 Forberedende konferanse for WCIP 2014	0	0	0	5 000	5 000	-
<b>Sum</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>5 000</b>	<b>5 000</b>	<b>-</b>

Forberedende konferanse for verdenskonferansen for urfolk 2014 (WCIP 2014) - prosjekt i egen regi.  
Sametinget har tatt initiativ til å avholde en forberedende urfolkskonferanse i 2013, for å legge forholdene til rette for urfolks forberedelser til verdenskonferansen. Den forberedende konferansen er planlagt avholdt i Alta i juni 2013. Det forventes at omtrent 800 urfolksdelegater og observatører vil delta på konferansen i Alta i 2013. For 2013 avsettes kr 5.000.000,- til dette formålet.

## 13 Samiske organisasjoner

Det samiske demokratiet og samfunnet er avhengig av et aktivt og variert organisasjonsliv. Samiske organisasjoner har vært og skal fortsatt være viktige aktører i samfunnsutviklingen, og Sametinget vil sikre samiske organisasjoners utviklingsmuligheter.

Hovedmål

- Opprettholde et variert samisk organisasjonsliv
- Bidra til samiske organisasjoners utviklingsmuligheter

Strategi

- Gjennom virkemiddelbruk tilrettelegge for et variert organisasjonsliv.
- Føre dialog med organisasjonene i Sametingets politikkutvikling

### 13.1 Økonomiske virkemidler til samiske organisasjoner

### 13.2 Tilskudd til samiske organisasjoner

Tabell Samletabell - samiske organisasjoner

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
	Samiske organisasjoner	3 073	3 651	3 651	3 901	250
<b>Sum</b>		<b>3 073</b>	<b>3 651</b>	<b>3 651</b>	<b>3 901</b>	<b>250</b>

Tabell Samiske organisasjoner – direkte tilskudd

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
55000	Samiske hovedorganisasjoner		2 451	2 451	2 451	0
	Samisk legeforening				150	150
<b>Sum</b>			<b>2 451</b>	<b>2 451</b>	<b>2 601</b>	<b>150</b>

Tabell Samiske organisasjoner og partier - søkerbasert tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011 Bud	2012 Rev	2012 Bud	2013 Bud	+/- 13-Rev 12
56000	Tilskudd til organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget	0	500	500	500	0
56100	Samiske kultur- og ungdomsorganisasjoner	400	400	400	400	0
56200	Samiske likestillingsorganisasjoner	222	300	300	400	100
<b>Sum</b>		<b>622</b>	<b>1 200</b>	<b>1 200</b>	<b>1 300</b>	<b>100</b>

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

## **Samiske hovedorganisasjoner**

Tiltak 1: Samiske hovedorganisasjoner – direkte tilskudd.

En samisk hovedorganisasjon er en landsomfattende organisasjon med bredde i aktivitetene. Det vil si at aktiviteten ikke er rettet mot et avgrenset område av samfunnet. Organisasjonen arbeider både med politisk arbeid, kulturarbeid og studievirksomhet.

Tilskuddsmottaker og målgruppe for tilskuddsordningen:

Norske samers riksforbund.  
Samenes folkeforbund.

Skal bidra til:

Å sikre det finansielle grunnlaget til de samiske hovedorganisasjonene.  
Budsjett: Kr 2 451 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.  
For øvrig gjelder regelverket for samiske hovedorganisasjoner.

## **Samisk legeförening**

Tiltak 1: Samisk legeförening – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker og målgruppe for tilskuddsordningen:

Samisk legeförening.

Skal bidra til:

Å bedre helsetjenesten til samiske pasienter, både ved særskilt tilrettelegging av helsetilbud, ved informasjonsvirksomhet, helseopplysning og rekruttering av samiskspråklig helsepersonell.

Budsjett: Kr 150 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.  
For øvrig gjelder regelverket for Samisk legeförening.

## **Organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget**

Tiltak 2: Organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget – søkerbasert tilskudd.

Tilskuddsmottaker og målgruppe for tilskuddsordningen:

Organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget.

Skal bidra til:

Sikre det finansielle grunnlaget til organisasjonene til partier og grupper som er representert på Sametinget.  
Søknadsfrist:

Søknadsfrist er 1. mars. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett: Kr 500 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for organisasjonene til partier og grupper som er representert i Sametinget.

## **Samiske kultur- og ungdomsorganisasjoner**

Tiltak 3: Kultur- og ungdomsorganisasjoner – søkerbasert tilskudd.

Tilskuddsmottaker og målgruppe for tilskuddsordningen:

Samiske kulturorganisasjoner.

Landsomfattende partipolitisk uavhengige samiske ungdomsorganisasjoner.

Skal bidra til:



Opprettholde et variert organisasjonsliv og sikre organisasjonene et stabilt økonomisk fundament.

Søknadsfrist:

Søknadsfrist er 1. mars. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett: Kr 400 000.

For øvrig gjelder regelverket for samiske kultur- og ungdomsorganisasjoner.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

### **Samiske likestillingsorganisasjoner**

Tiltak 4: Samiske likestillingsorganisasjoner – søkerbasert tilskudd

Tilskuddsmottaker og målgruppe for tilskuddsordningen:

Samiske likestillingsorganisasjoner.

Skal bidra til:

Opprettholde et variert organisasjonsliv og sikre organisasjonene et stabilt økonomisk fundament.

Søknadsfrist:

Søknadsfrist er 1. mars. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

## 14 Andre virkemidler

### 14.1 Økonomiske virkemidler

Tabell Samletabell - andre virkemidler

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
	Virkemidler til sametingsrådet disposisjon	2 204	1 890	1 890	450	-1 140
	Virkemidler til plenumsledelsen disposisjon	4 153	4 232	4 232	9 151	4 919
<b>Sum</b>		<b>6 357</b>	<b>6 122</b>	<b>6 122</b>	<b>9 601</b>	<b>3 779</b>

### 14.2 Virkemidler til sametingsrådets disposisjon

Tabell Samletabell - virkemidler til sametingsrådet disposisjon

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
	Skrive - og lesehjelp for eldre	230	450	450	450	0
<b>Sum</b>		<b>230</b>	<b>450</b>	<b>450</b>	<b>450</b>	<b>0</b>

Tabell Skrive - og lesehjelp for eldre - direkte tilskudd

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
	Kautokeino kommune	a)	230	450	450	0
<b>Sum</b>			<b>230</b>	<b>450</b>	<b>450</b>	<b>0</b>

a) Skrive- og lesehjelp for eldre er omgjort til direkte tilskudd fra prosjekt i egen regi.

Tiltak 1: Skrive- og lesehjelp for eldre – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottaker for tilskuddsordningen:

- Kautokeino kommune.

Målgruppe for tilskuddsordningen:

- Samiskspråklige eldre.

Skal bidra til:

- At samiskspråklige eldre får hjelp til å kommunisere muntlig og skriftlig med private eller offentlige norskspråklige institusjoner.

Budsjett:

- Kr 450 000.

Ordningen forvaltes av sametingsrådet eller det organet som sametingsrådet delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket til skrive- og lesehjelp for eldre.

## Oppfølging av institusjonsmeldingen

Tabell Oppfølging av institusjonsmeldingen

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
60200	Oppfølging av institusjonsmeldingen	725	390	390	0	-390
<b>Sum</b>		<b>725</b>	<b>390</b>	<b>390</b>	<b>0</b>	<b>-390</b>

## Tiltak 2: Oppfølging av institusjonsmeldingen

Budsjett:

· Kr 0.

## 14.3 Virkemidler til plenumsledelsens disposisjon

Økonomiske virkemidler

Tabell Samletabell - virkemidler til plenumsledelsens disposisjon

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 13-Rev 12
62000	Politiske grupper i Sametinget	3 140	3 219	3 219	3 038	-181
62100	Opposisjonens arbeidsvilkår	1 013	1 013	1 013	1 013	0
62200	Tilskudd til lister ved sametingsvalget 2013	0	0	0	2 200	2 200
62300	Sametingsvalget 2013	0	0	0	2 900	2 900
<b>Sum</b>		<b>4 153</b>	<b>4 232</b>	<b>4 232</b>	<b>9 151</b>	<b>4 919</b>

Nærmere opplysninger om virkemiddelordningene kommer fram under tiltakene nedenfor.

### Plenumsstaben

Plenumsstabens ansvar og oppgaver er å ivareta den parlamentariske virksomheten på Sametinget. Dette omfatter blant annet saksbehandling for plenumsledelsen, med blant annet planlegging av møtene i fagkomiteene og plenum, Sametingets arbeidsorden og annet reglement som regulerer saksbehandlingen i Sametinget, Sametingets godtgjørelsesreglement, forvaltning av Sametingets valgmannstall med inn- og utmelding og søknader om bruk av manntallet, og fordeling av gruppe- og opposisjonsmidlene i Sametinget.

Plenumsstaben har også ansvaret for planleggingen og gjennomføringen av sametingsvalg og åpningen av nytt sameting. Dertil skal plenumsstaben forestå saksbehandlingen av klagesaker som Sametingsrådet oversender til Sametingets klagenemnd for tilskuddssaker, utføre sekretær oppgaver for Sametingets kontrollutvalg og ivareta sametingsrepresentantenes behov i tilknytning til møtene i fagkomiteene og plenum.

Plenumsstaben ønsker å være selvhjulpene med hensyn til oversetting til og fra norsk og samisk. Derfor oversetter staben slike dokumenter selv.

Plenumsstaben disponerte 4 årsverk pr. 1.10.2012.

### **Politiske grupper i Sametinget**

Tiltak 1: Tilskudd til politiske grupper i Sametinget – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottakere og målgruppe for tilskuddsordningen:

- Grupper i Sametinget som har status som gruppe i henhold til Reglement for Sametingets politiske nivå, fastsatt av Sametinget 10.02.94 med endringer av 28.11.07.

Skal bidra til:

- Godt organiserte politiske grupper på Sametinget.

Budsjett:

- Kr 3 038 000.

Ordningen forvaltes av plenumsledelsen eller det organet som plenumsledelsen delegerer myndigheten til.

### **Opposisjonens arbeidsvilkår**

Tiltak 2: Opposisjonens arbeidsvilkår – direkte tilskudd.

Tilskuddsmottakere og målgruppe for tilskuddsordningen

- Grupper i Sametinget som har status som gruppe i henhold Reglement for Sametingets politiske nivå, fastsatt av Sametinget 10.2.1994 med endringer av 28.11.2007, og som har definert seg som en del av opposisjonen.

Skal bidra til:

- Gode arbeidsvilkår for opposisjonen på Sametinget.

Budsjett

- Kr 1 013 000.

Ordningen forvaltes av plenumsledelsen eller det organet som plenumsledelsen delegerer myndigheten til.

Lister ved sametingsvalget 2013

Tiltak 3: Søkerbasert tilskudd til lister ved sametingsvalget 2013.

Tilskuddsmottaker og målgruppe for tilskuddsordningen:

- De listeforslag Sametingets valg nemnd godkjenner etter § 32 i forskrift om valg av Sametinget.

Søknadsfrist:

- Søknadsfrist er 10. august 2013. Søknader sendt etter denne dato realitetsbehandles ikke.

Budsjett:

- Kr 2 200 000.

Ordningen forvaltes av plenumsledelsen eller det organet som plenumsledelsen delegerer myndigheten til.

For øvrig gjelder regelverket for lister til sametingsvalget 2013.

Sametingsvalget 2013

Tiltak 4: Forberedelse og avvikling av sametingsvalget 2013 – Prosjekt i egen regi.

Midlene skal gå til forberedelse og avvikling av valget. Dette omfatter forvaltning av Sametingets valgmannstall, sekretariatsoppgaver for Sametingets valg nemnd, opplæring av kommuner og opptellingsvalgstyrene, deltakelse på valgkonferanser, reiser for å informere om valget, overføring av folkeregisterdata til valgadministrasjonssystemet EVA, lovpålagt annonsering, valgkort og valgkampanje.

Budsjett:

- Kr 2 900 000.

## 15. Andre tiltak som ikke er virkemidler

### 15.1 Økonomiske virkemidler til andre tiltak som ikke er virkemidler

Tabell Andre tiltak som ikke er virkemidler

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 12-Rev 11
	Konferanser i regi av Sametinget	1 657	1 873	2 573	750	- 1823
	Samiskrelatert statistikk i Norge	375	375	375	375	0
	Utdeling av priser og stipender	124	100	100	125	25
	Utredninger og evalueringer	3 055	1 500	1 752	0	-1 752
	Sametingets 25-årsjubileum	0	0	0	500	- 500
<b>Sum</b>		<b>5 211</b>	<b>3 848</b>	<b>4 800</b>	<b>1 750</b>	<b>-3 052</b>

### 15.2 Konferanser i regi av Sametinget

Tabell Konferanser i regi av Sametinget

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	s
80000	Konferanser i regi av Sametinget	a) 1 657	1 873	2 573	750	-1 823
<b>Sum</b>		<b>1 657</b>	<b>1 873</b>	<b>2 573</b>	<b>750</b>	<b>-1 823</b>

a) Følgende poster overført til konferanser i regi av Sametinget: samisk skolenettverk og faglig forum og utviklingsforum. I tillegg er det overført midler fra denne posten til [kapittel 12.3.4](#) Forberedende konferanse for verdenskonferansen for urfolk 2014.

Posten omfatter de ulike konferansene Sametinget skal arrangere i 2013. Sametingsrådet fastsetter nærmere hvilke konferanser som skal arrangeres.

Budsjett:

· Kr 750 000

### 15.3 Samiskrelatert statistikk i Norge

Tabell 16.3 Samiskrelatert statistikk i Norge

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 12-Rev 11	Avvik i %
80100	Samiskrelatert statistikk i Norge	375	375	375	375	0	0,0 %
<b>Sum</b>		<b>375</b>	<b>375</b>	<b>375</b>	<b>375</b>	<b>0</b>	<b>0,0 %</b>

Sametinget har inngått avtale med Statistisk sentralbyrå (SSB) om produksjon av samiskrelatert statistikk. Midlene dekker produksjon av publikasjonen Samisk statistikk. Det er overført kr 350 000 fra kap. 1500 Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter til Sametinget til formålet. Tidligere var ikke denne spesifisert slik i statsbudsjettet og i 2009 fikk Sametinget kr 300 000 til formålet.

I henhold til avtale med til Statistisk sentralbyrå (SSB) avsetter Sametinget kr 375 000 til produksjon av samiskrelatert statistikk i Norge.

Budsjett:

- Kr 375 000.

## 15.4 Utdeling av priser og stipend

Tabell Utdeling av priser og stipender

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 12-Rev 11
	Kultur- og idrettsstipend for ungdom	124	0	0	0	0
85001	Nordisk samisk likestillingspris	0	100	100	0	-100
85002	Språkmotiveringspris	0	0	0	125	125
<b>Sum</b>		<b>124</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>125</b>	<b>25</b>

Språkmotiveringsprisen skal være med på å løfte det samiske språkets status. Prisen kan tildeles enkeltpersoner, organisasjoner eller institusjoner som har arbeidet spesielt for å verne, styrke og fremme samisk språk.

Budsjett:

- Kr 125 000.

## 15.6 Sametingets 25-årsjubileum

Tabell Sametingets 25-årsjubileum

(i 1000 kr)

Akt.	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013
86500	Sametingets 25-årsjubileum	0	0	0	500
<b>Sum</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>500</b>

I forbindelse med Sametingets 25-årsjubileum skal det utgis en jubileumsbok i 2014. Det skal også lages en ny interaktiv nettside om Sametingets historie og organisering. Siden skal være underlagt [www.samediggi.no](http://www.samediggi.no) og vise de viktigste begivenhetene i Sametingets historie ved hjelp av tekst, lyd, illustrasjoner og video. Den skal være på alle de samiske språkene og norsk. Målgruppen vil være skoleungdom og andre som er interessert i Sametinget.

Budsjett:

- Kr 500 000

## 16 Driftsutgifter politisk nivå

Tabell Driftsutgifter politisk nivå

(i 1000 kr)

Koststed	Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013	+/- 12-Rev 11
1010	Sametingets plenum	9 255	8 651	8 651	8 919	268
1110	Sametingets plenumsledelse	1 900	2 072	2 072	2 136	64
1120	Sametingets kontrollutvalg	341	500	500	900	400
1310	Samisk parlamentarisk råd	413	700	700	700	0
1510	Sametingsrådet	8 028	8 742	8 742	8 000	-742
1910	Sametingets ungdomspolitisk utvalg (SUPU)	271	335	335	335	0
1920	Sametingets eldreråd	0	100	100	335	235
1930	Sametingets klagenemnd	0	150	150	150	0
<b>SUM</b>		<b>20 808</b>	<b>21 250</b>	<b>21 250</b>	<b>21 475</b>	<b>225</b>

### 16.1 Sametingets plenum

I denne posten ligger midler til Sametingets plenum, fagkomiteene og gruppene.

Budsjett:

- Kr 8 919 000.

### 16.2 Sametingets plenumsledelse

På plenumsledelsens budsjett settes det av midler til dekking av lønn til plenumslederen og godtgjørelser og reiseutgifter til plenumsledelsen for møtevirksomhet utenom plenums møtene. I tillegg videreføres ordningen med midler til fagkomiteenes befaringer og høringer med kr 600 000, som forvaltes av plenumsledelsen.

Med bakgrunn i Sametingets vedtak i sak 17/06 Retningslinjer for bruk av midler fra Sametinget til de politiske gruppene, som forvaltes av plenumsledelsen, beregnes kr 50 000 til revisorgodkjenning av gruppemidlene og midlene til opposisjonens arbeidsvilkår.

I midlene avsatt til plenumsledelsen inkluderes godtgjørelse til medlem og varamedlem oppnevnt av Sametinget til FeFos kontrollkomité på kr 45 000.

Budsjett:

- Kr 2 136 000.

### 16.3 Sametingets kontrollutvalg

Kontrollutvalget skal utøve parlamentarisk kontroll og styringskontroll over virksomheten som finansieres over Sametingets budsjett. I dette ligger også å kontrollere Sametingets årsregnskap og eventuelle merknader til regnskapet fra Riksrevisjonen. Utvalget kan foreta de undersøkelser i Sametingets administrasjon som den anser som nødvendig.

Kontrollutvalget avgir innstilling til Sametingets plenum i saker den tar opp til behandling, enten som en egen sak eller gjennom komiteens årsmelding.



Sametinget har inngått en rammeavtale med ALT advokatfirma AS om kjøp av tjenester til Sametingets kontrollutvalg. Tjenestene omfatter blant annet bistand i å utarbeide handlingsplaner for kontrollutvalgets arbeid i henhold til kontrollutvalgets retningslinjer, utredning og saksforberedelse av kontrollutvalgets saker og bistand i informasjons- og kommunikasjonsspørsmål.

Budsjett:

- Kr 900 000.

#### 16.4 Samisk parlamentarisk råd (SPR)

Samisk parlamentarisk råd (SPR) er et parlamentarisk samarbeidsorgan for sametingene i Finland, Norge og Sverige, med samene fra russisk side som permanente deltagere. Sametinget i Norge tildeles kr 500 000 til SPR over statsbudsjettet i Norge. Delegasjonens utgifter til deltakelse på SPR-møter og øvrig representasjon dekkes av de ulike sametingene.

Sametinget i Norge overtok ledervervet i SPR høsten 2011. Sekretariatsfunksjonen følger ledervervet. Den inkluderer blant annet koordinatorfunksjon, dekking av utgifter til oversetting og tolking, dekking av utgifter for permanente deltagere, gjennomføring av minst 4 styremøter og ett plenumsmøte i året, og til deltakelse i møter og representasjonsoppdrag, hvor deltakelse i internasjonale møter vil være det som er mest kostnadskrevenende.

Budsjett:

- Kr 700 000.

#### 16.5 Sametingsrådet

Posten dekker presidentens og det øvrige Sametingsrådets godtgjørelse og evt.. politiske rådgivere.

Presidentens godtgjørelse følger regjeringsmedlemmenes godtgjørelse og utgjør 80 %

av den. Visepresidentens godtgjørelse utgjør 80 % av presidentens godtgjørelse.

Sametingsrådets øvrige medlemmer har en godtgjørelse pr. år som utgjør 75 % av presidentens godtgjørelse.

Budsjett:

- Kr 8 000 000.

## 16.6 Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU)

SUPU ble opprettet som permanent organ i 2003. Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU) er opprettet for å styrke samisk ungdoms innflytelse på Sametingets politikk. SUPU består av fem faste medlemmer og er oppnevnt av Sametingsrådet. SUPU har fått fastsatt mandat og organisering av Sametingets plenum.

Budsjett

- Kr 335 000.

## 16.7 Sametingets eldreråd

Sametingsrådet har oppnevnt Sametingets eldreråd for perioden 2012-2014, og har fastsatt mandat for rådet. Eldrerådet er et rådgivende organ for sametingsrådet og skal bistå rådet i utformingen av Sametingets eldrepolitikk. Eldrerådet har bred geografisk representasjon.

Budsjett:

- Kr 335 000.

## 16.8 Sametingets klagenemnd

Sametinget har i 2011 opprettet Sametingets klagenemnd for tilskuddssaker. Formålet med opprettelsen er å sikre at Sametingets tilskuddsforvaltning oppfyller forvaltningslovens regler om klagebehandling.

Budsjett

- Kr 150 000.

## 17 Driftsutgifter administrativt nivå

Tabell 18.1 Driftsutgifter administrasjon

(i 1000 kr)

Benevnelse	RR 2011	Bud 2012	Rev 2012	Bud 2013 +/-	12-Rev 11
- Driftsutgifter administrasjon	95 644	90 000	90 200	92 500	2 300
<b>SUM</b>	<b>95 644</b>	<b>90 000</b>	<b>90 200</b>	<b>92 500</b>	<b>2 300</b>

### 17.1 Sametingets administrasjon

Posten inneholder:

- Lønn, reise og kompetanseheving for Sametingets administrasjon.
- Felles driftsutgifter for administrasjonen. Dette inkluderer varer og tjenester, husleie, strøm, generelle investeringer og investeringer til rullering av IKT-utstyr.
- Avsetning for vedlikeholds- og reparasjonskostnader til sametingsbygningen.
- Utgifter til arbeidsgruppen som arbeider med å få Ceavccegeadgi/Mortensnes på den tentative verdensarvlista.
- Utgifter til arbeidet med samisk bygningsvern.